

Els secrets amagats
d'un arxiu familiar

**EL FONTS
DOCUMENTAL
DE JOAN
GRUART
RAURELL**

Ajuntament de
Lloret de Mar
Servei d'Arxiu Municipal

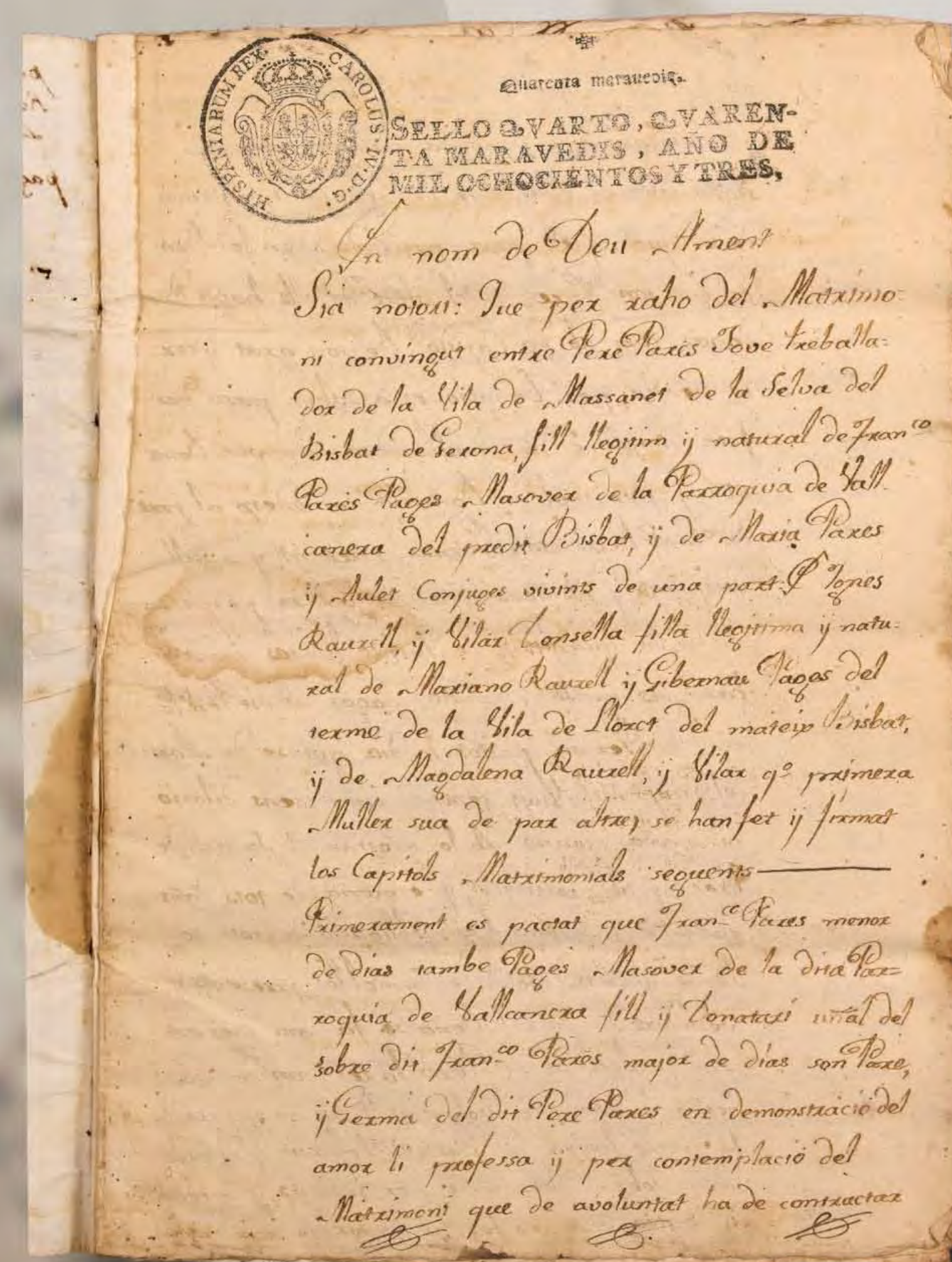
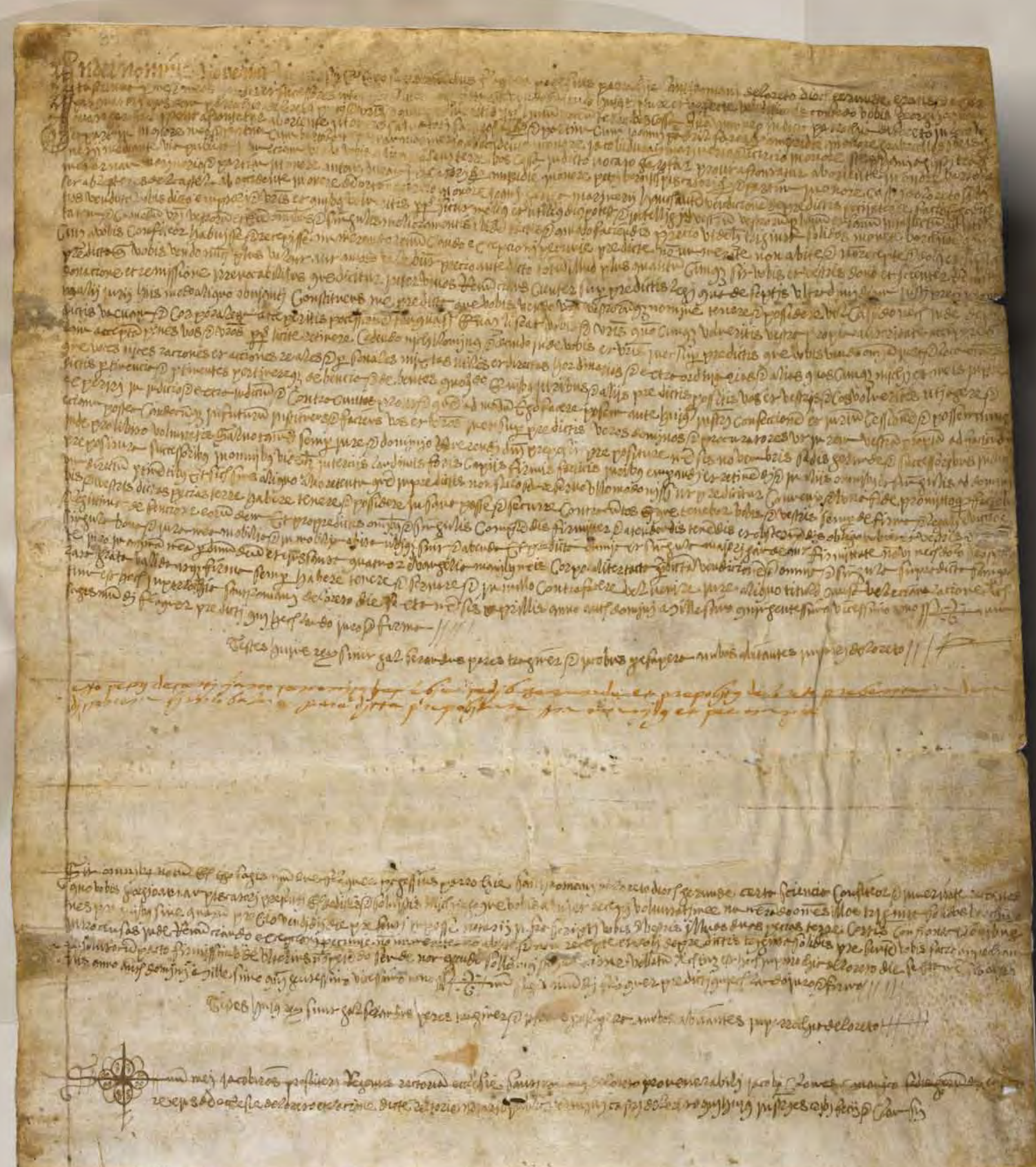
QUÈ ÉS UN ARXIU FAMILIAR?

Els arxius familiars o patrimonials són conjunts de documents, la majoria atorgats davant notari, reunits al llarg dels segles com a resultat de l'administració del patrimoni d'una família. La major part té una cronologia compresa entre els segles XIII i XIX.

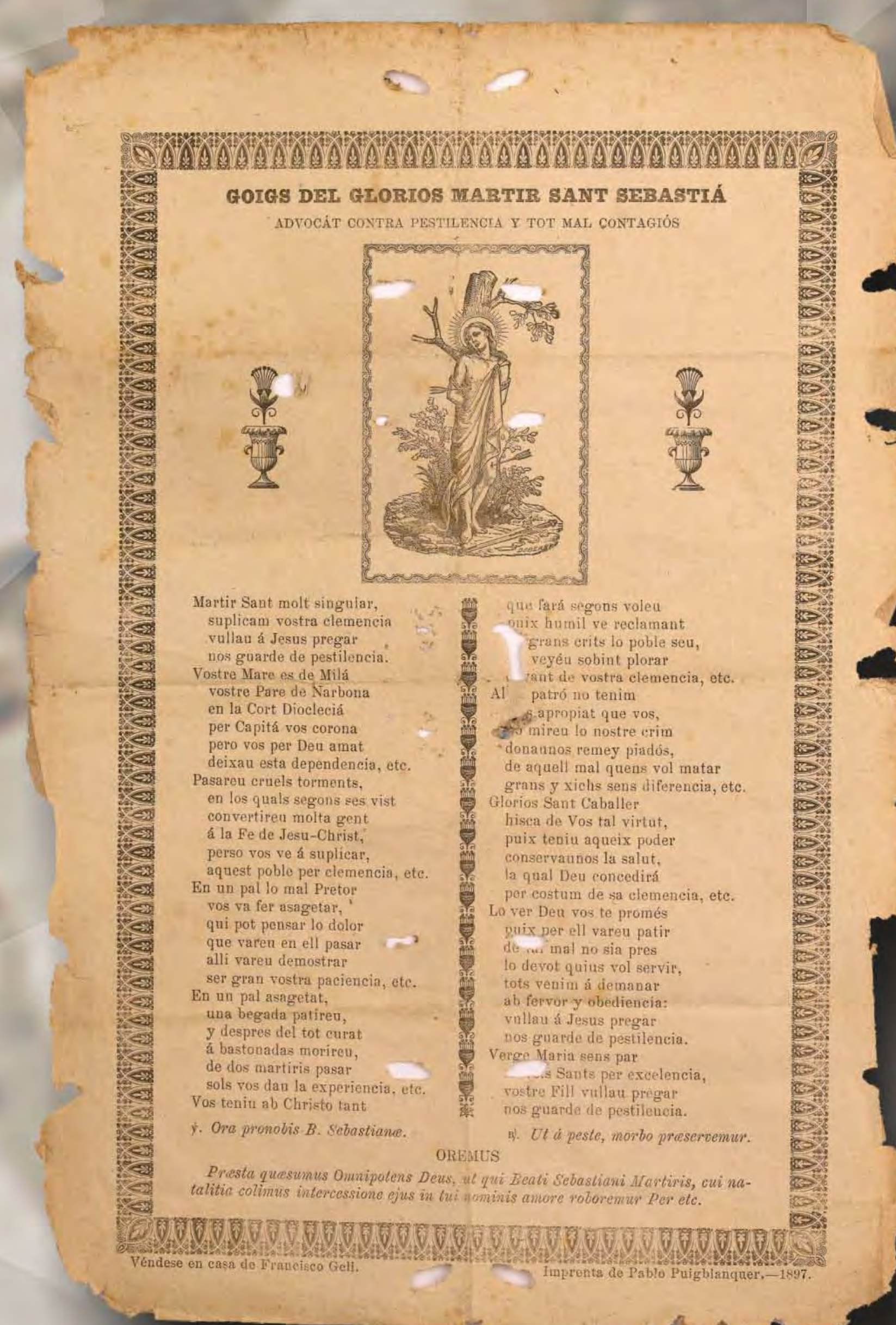
Hi solem trobar *establiments* i *compravendes de terres*, que legitimaven la possessió d'aquests béns per part de les famílies, o *testaments* i *capítols matrimonials*, que regulaven la seva transmissió de generació en generació. Aquestes escriptures es van redactar en llatí fins a la segona meitat del segle XVIII i en català i castellà a partir d'aleshores.

També hi ha documentació no notarial vinculada a l'administració de les propietats, com són els *llevadors* o *memorials de censals*, els *llibres de comptes* i els *instruments judicials*, així com *documents personals*, en els quals s'inclouen fotografies i correspondència privada de la família, llibres de memòries, quaderns escolars i documentació relacionada amb l'activitat professional o les inquietuds d'algun dels seus membres, importants per a l'estudi de la vida quotidiana i la mentalitat d'una època determinada.

Aquests documents poden ser en pergamí o en paper. Les actes notariales anteriors a mitjan segle XVII es presenten en pergamins que sovint es conservaven enrotllats, mentre que les posteriors es van expedir en paper segellat amb el timbre de l'Estat i ens han arribat en forma de quaderns. Tots els altres documents utilitzen el paper com a suport.

Les escriptures notariales expedides en pergamí o en quaderns de paper segellat, com aquesta venda i capítols matrimonials del fons documental de Joan Gruart, són el nucli essencial dels arxius familiars.

Altres documents i textos com una llibreta de censals amb cobertes de pergamí i aquest goig de sant Sebastià, procedents del mateix fons, també en són elements característics.

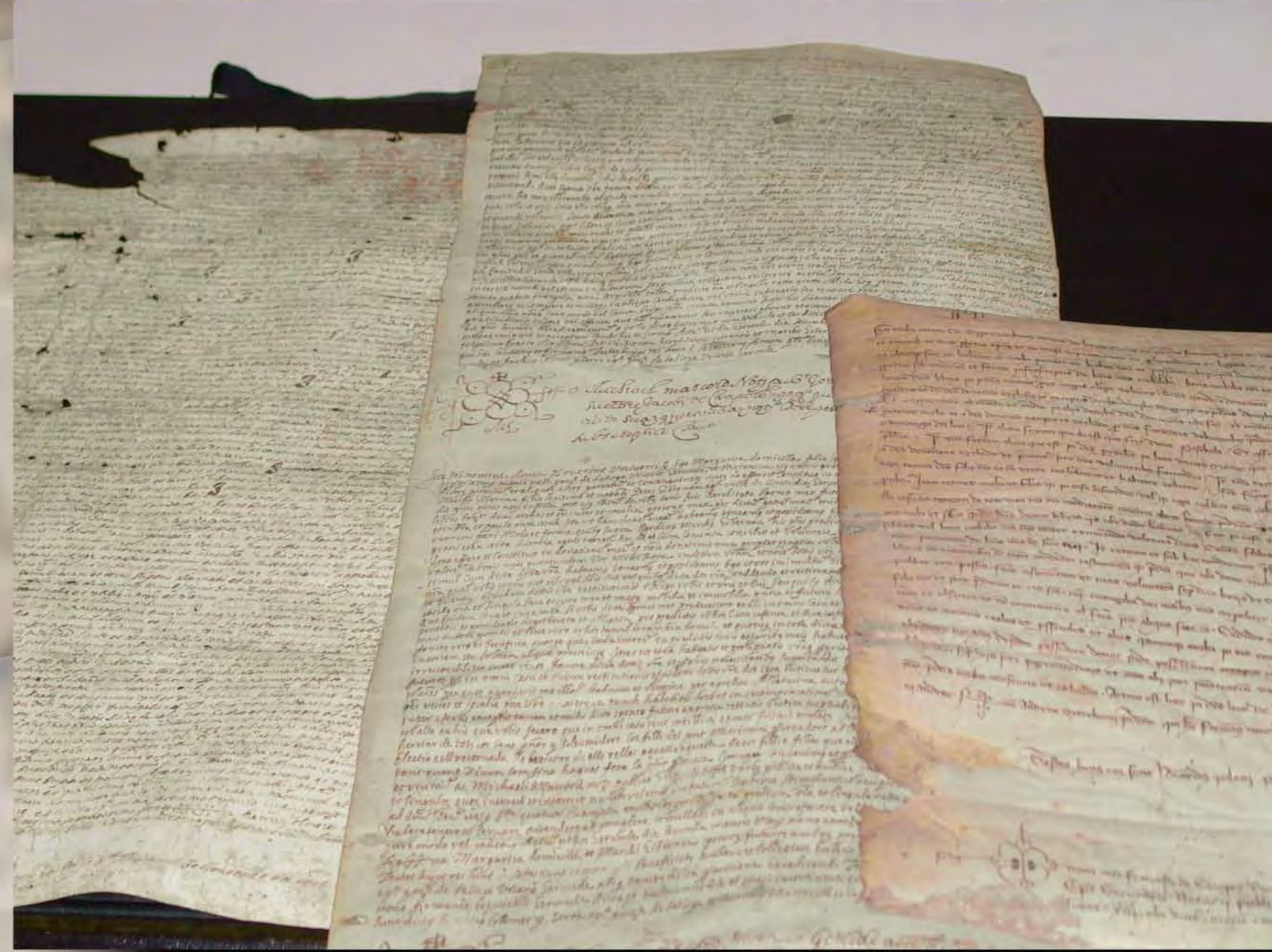
QUÈ PODEM TROBAR AL FONS JOAN GRUART RAURELL?

El fons documental Joan Gruart Raurell, que ha estat cedit temporalment pel seu titular a l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar per al seu tractament arxivístic, està format per 55 pergamins datats entre 1358 i 1629 i per 99 quaderns de paper que abasten el període 1643-1921.

Dues terceres parts dels pergamins són, principalment, heretaments, donacions i definicions de dot o de llegítima, nupcials, àpoques, deutoris de dot i, en menor proporció, testaments. La resta són escriptures de venda i algunes cartes precàries.

Pel que fa a la documentació en suport paper, el fons conté alguns contractes privats, així com diversos documents que es relacionen amb l'administració del patrimoni: documentació de crèdit i endeutament (pagaments de pensions de censals i altres pagaments), documentació fiscal (rebuts de contribucions i d'imposicions municipals, cadastre, contribucions extraordinàries de guerra...) i documentació judicial. També hi ha correspondència privada, composta per un total de 12 cartes, i diversos documents de títol personal (cèdules personals i electorals, lectures devotes...).

Un cop tractats els documents per a garantir-ne una bona conservació, s'han elaborat l'inventari i el catàleg del fons.

Diversos documents del fons, abans del tractament arxivístic. Podem veure com una bona part dels pergamins estaven enrotllats.

UN MAS AL COSTAT DE LES ALEGRIES

El mas Raurell es troba situat en el cor del Lloret medieval, al costat de l'ermita de les Alegries, l'antiga església parroquial de Sant Romà, consagrada l'any 1079. Actualment, entre el mas i l'ermita hi passa la carretera de Vidreres, successora directa de l'antic camí de Girona i, per tant, la principal via de comunicació dels lloretencs amb l'interior.

Del mas antic no en queda pràcticament cap vestigi. En una fotografia dels volts de 1914 es pot veure que era un mas de dues plantes i teulada amb vessant a façana, amb un cos principal al costat de llevant, on hi havia la porta forana, de pedra treballada, i unes construccions adossades, majoritàriament de treball, a ponent, amb un cobert al davant. Posteriorment, després de la partició del mas entre els dos germans hereus de Josep Raurell i Barceló, la meitat de ponent fou reconvertida en un nou habitatge, també de dues plantes i vessant a façana.

A mesura que avançava el segle XX i les famílies s'engrandien, van anar sorgint noves edificacions al voltant del mas primigeni. Finalment, fa pocs anys, la part més antiga del mas, que estava molt deteriorada, fou reconvertida en un habitatge de nova construcció. Avui, el mas Raurell és un complex d'edificacions plenament adaptades a la vida moderna.

El mas Raurell pels volts de l'any 1914

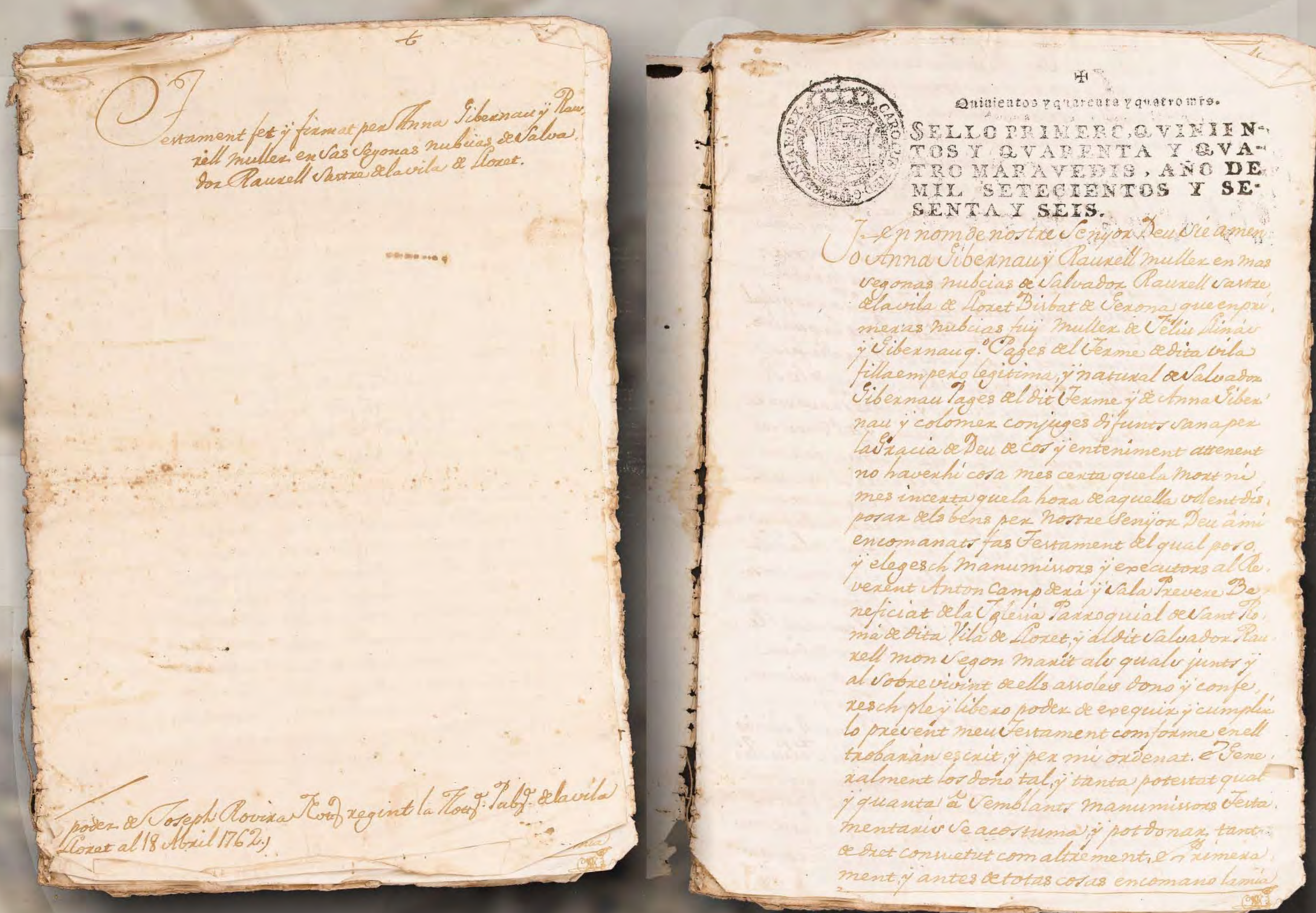
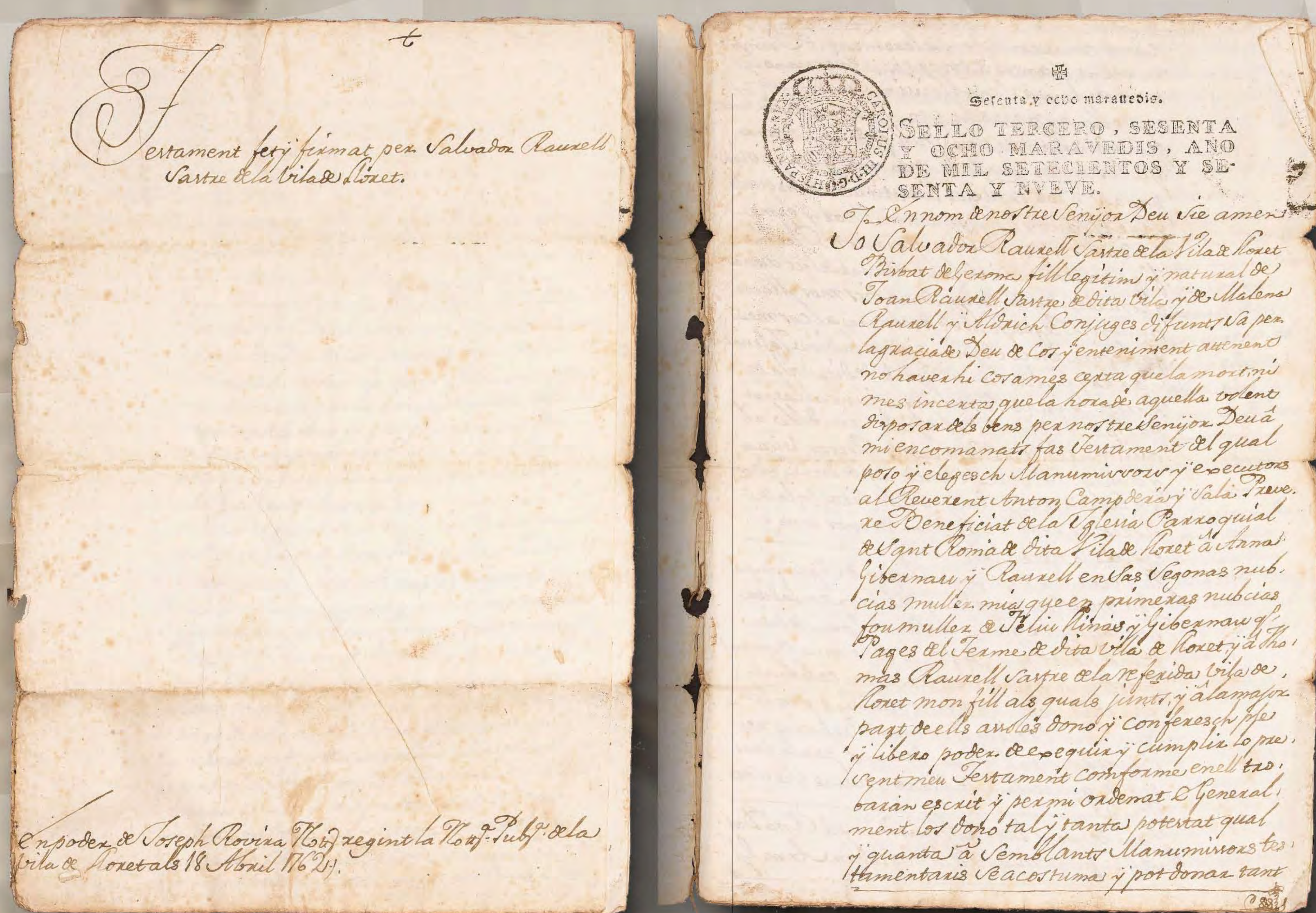
Vista general del mas abans de les darreres reformes

Vista actual del conjunt d'edificacions que formen el mas Raurell

LA NISSAGA DELS GIBERNAU-RAURELL

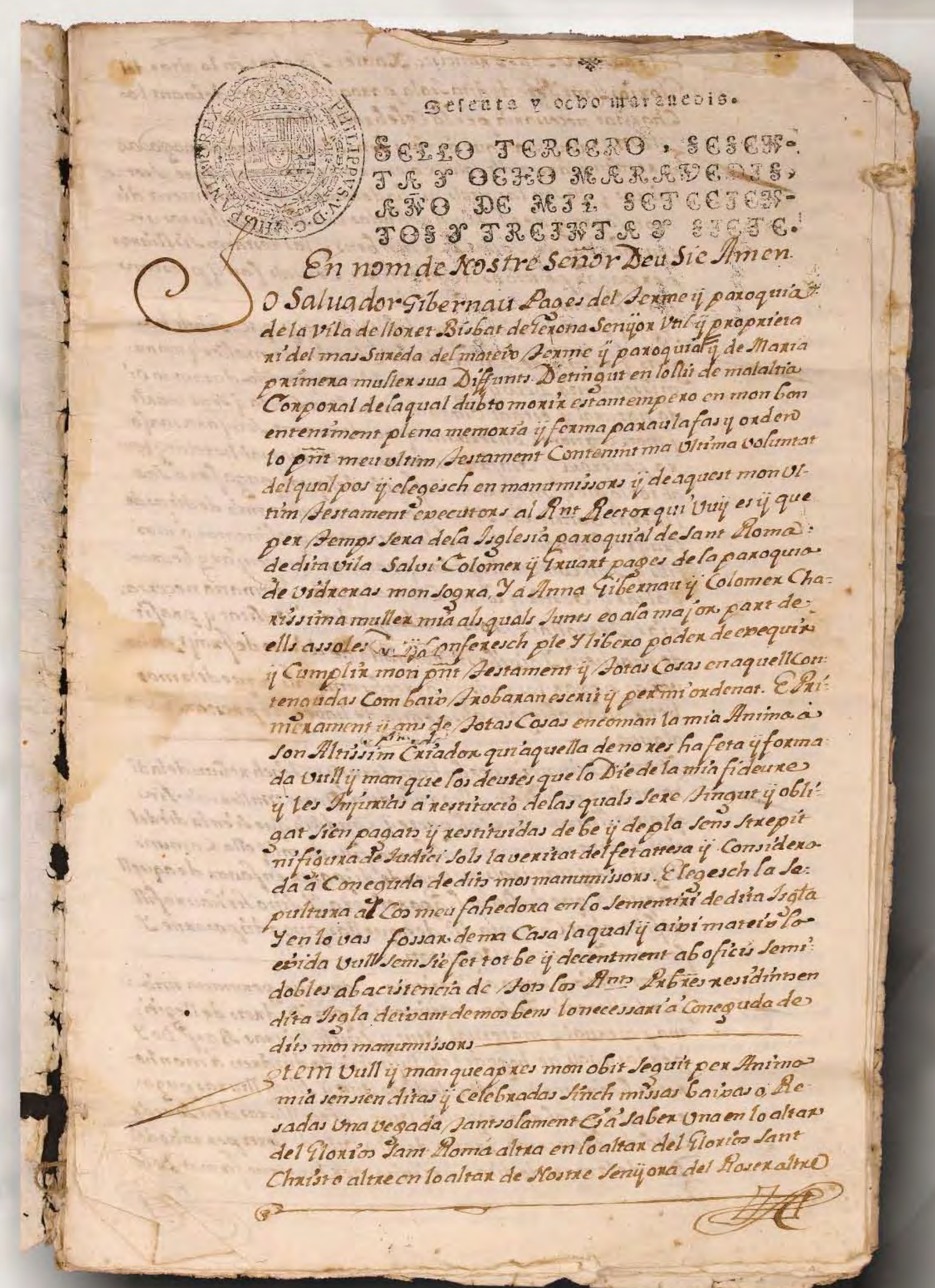
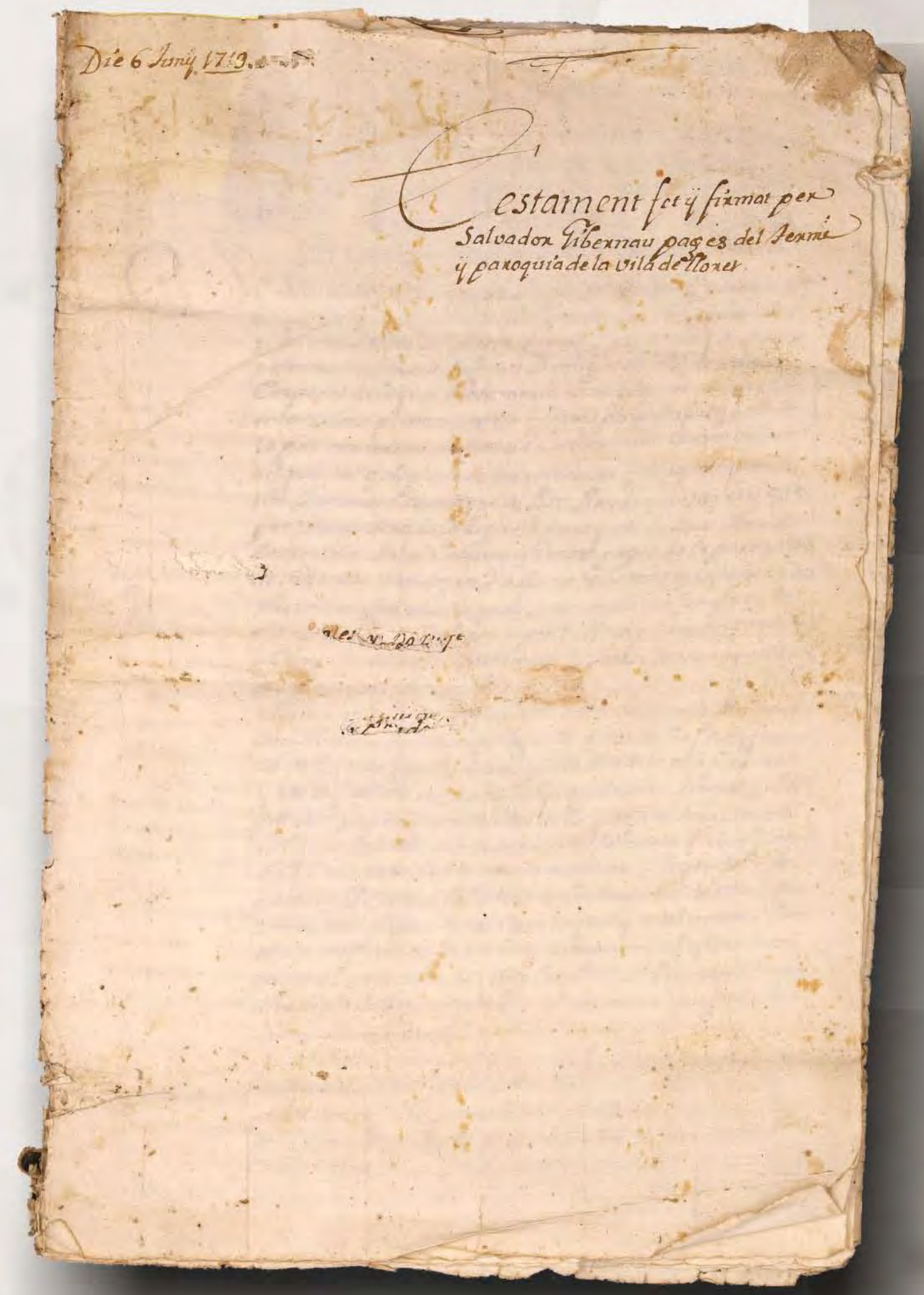
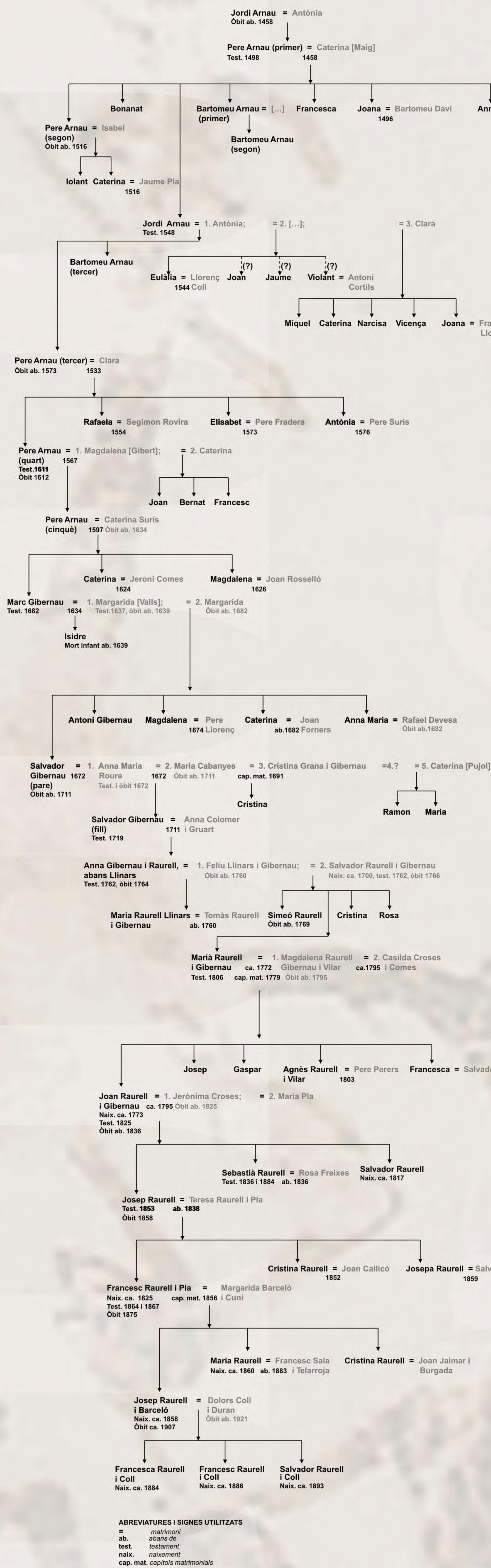
Els diferents documents del fons ens permeten conèixer la història de la família Arnau/Gibernau-Raurell-Gruart des del segle XIV fins al XX. El membre més antic conegut és Guillem Arnau, documentat l'any 1395, i fou un descendent seu, Jordi Arnau II, qui l'any 1537 va adquirir el mas Sureda. Els Arnau, que també signaren Gemarnau i Gibernau en diversos documents, pertanyien a una família lloretenca que en aquella època era de pescadors i mestres d'aixa, i l'adquisició del mas la va fer entrar en el món de la pagesia. Des de mitjan segle XVI es va imposar el cognom Gibernau a la família fins que, al segle XVIII, la pubilla Anna Gibernau es va casar en segones núpcies amb Salvador Raurell. El cognom Raurell acabaria també donant nom al mas, i d'aquesta manera se'l coneix encara avui, en què una part de la família el continua portant. L'altra branca de la família que actualment habita en una part del mas és descendent de Francesca Raurell i Coll i des de la primera meitat del segle XX duu el primer cognom del seu espòs, Miquel Gruart i Illa.

Testaments dels cònjuges Salvador Raurell i Anna Gibernau i Raurell, signats el 18 d'abril de 1762. Els matrimonis successius eren freqüents com a conseqüència de la reduïda esperança de vida. Tot i que casos com el de les quatre o cinc núpcies de Salvador Gibernau major van ser excepcionals, molts altres membres de la família van contreure noces per segona vegada en quedar vidus en plena joventut o tot just iniciada la maduresa. Entre aquests s'hi troba la pubilla Anna Gibernau i Raurell, que després d'enviudar de Feliu Llinars i Gibernau es va casar amb el també vidu Salvador Raurell.

L'ARBRE GENEALÒGIC DE LA FAMÍLIA GIBERNAU-RAURELL (SEGLES XV-XX)

Els testaments són, al costat dels capítols matrimonials, les escriptures notarials més útils per conèixer la genealogia d'una família.

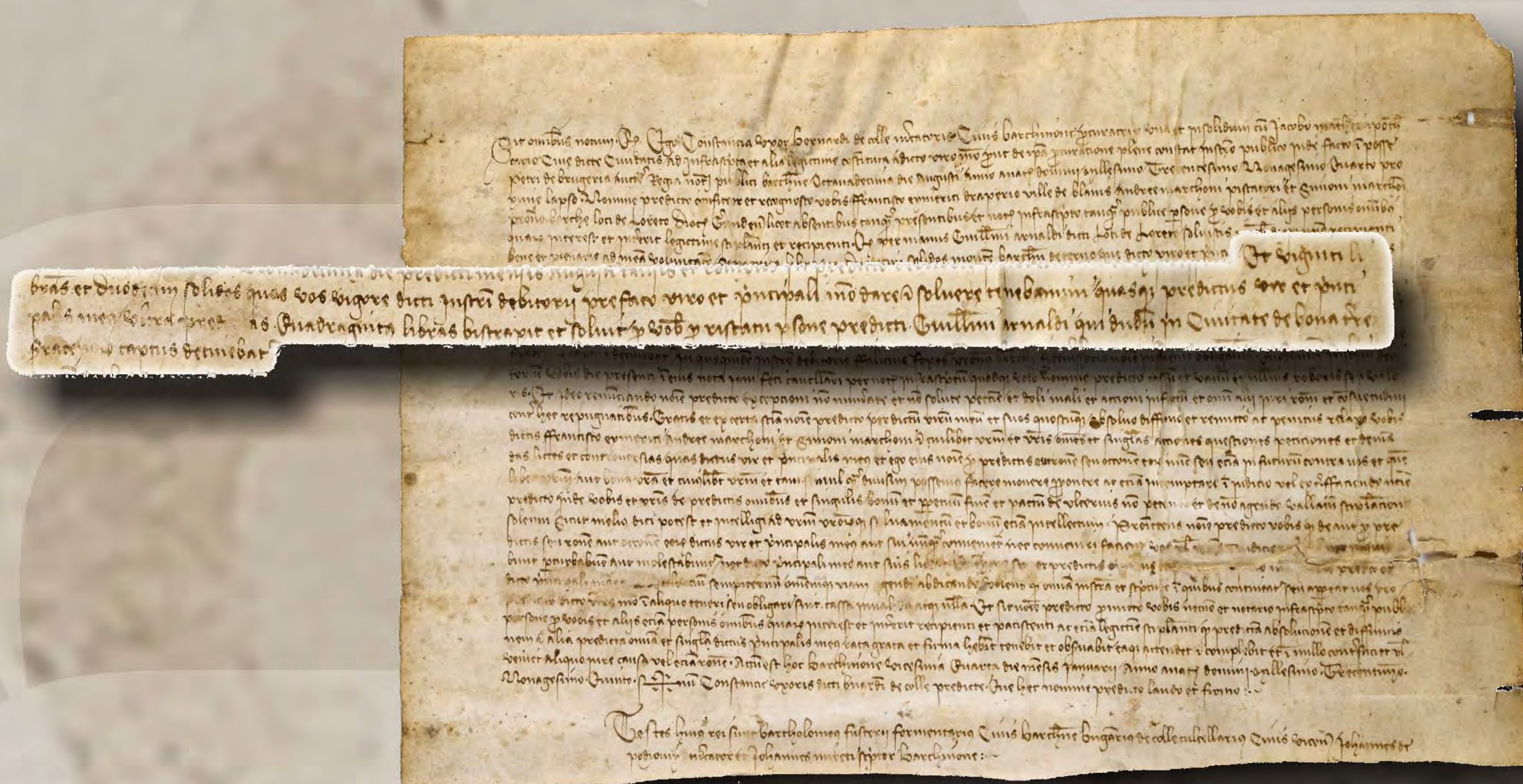

Testament de Salvador Gibernau fill, atorgat el 6 de juny de 1719

Gràcies al testament de Salvador Gibernau menor, fill primogènit i hereu de Salvador Gibernau major, sabem que aquest últim va contreure matrimoni quatre o, potser, cinc vegades entre 1672 i principis del segle XVII. El primer enllaç, amb Anna Maria Roure, va durar menys de mig any a causa de la mort prematura d'Anna Maria. Només quatre dels fills nascuts d'aquests diferents matrimonis van arribar a l'edat adulta.

SEGREST, CAPTIVERI I ALLIBERAMENT DE GUILLEM ARNAU

El primer membre del llinatge Gibernau-Raurell-Gruart de qui es conserven notícies és Guillem Arnau, veí de Lloret, que va viure a finals del segle XIV. Guillem Arnau va ser capturat en el transcurs d'un dels actes de pirateria que van aterrir el litoral selvatà i, en general, les aigües de la Mediterrània fins a principis del segle XVIII i, posteriorment, va ser venut com a esclau. Es desconeixen les circumstàncies exactes de la seva presa, però una definició (o *quitança*, en termes actuals) atorgada el mes de gener de 1395, el segon pergamí més antic del fons, informa que va viure un llarg captiveri a la ciutat nord-africana de Bona, l'actual ciutat algeriana d'Annaba, com a esclau dels sarrains. L'alliberament i la tornada a Lloret de Guillem Arnau es van produir gràcies a la intervenció del mercader barceloní Bernat de Coll, que va pagar per ell i en nom de Francesc Eimeric, draper, i d'Andreu i Simó Marcó, pescador i patró de barca, respectivament, el primer de Blanes i els dos últims de Lloret, un elevat rescat de més de 60 lliures de moneda de Barcelona de tern, tal com assenyala aquest document.

Definició signada l'any 1395 per Constança com a apoderada del seu marit, el mercader barceloní Bernat de Coll. El document fa referència al pagament de més de 60 lliures de moneda barcelonesa de tern pel rescat del lloretenc Guillem Arnau, captiu dels sarrains.

“[...] et viginti li/bras et duodecim solidos quas vos [...] prefato viro et principali meo dare et solvere tenebamini quasque predictus vir et princi/pal[i]s meus ultra pred[ic]tas quadraginta libras bistraxit et solvit pro vobis pro riscatu persone predicti Guillelmi Arnaldi, qui dudum in civitate de Bona, terre serracenorum, captus detinebatur [...].”

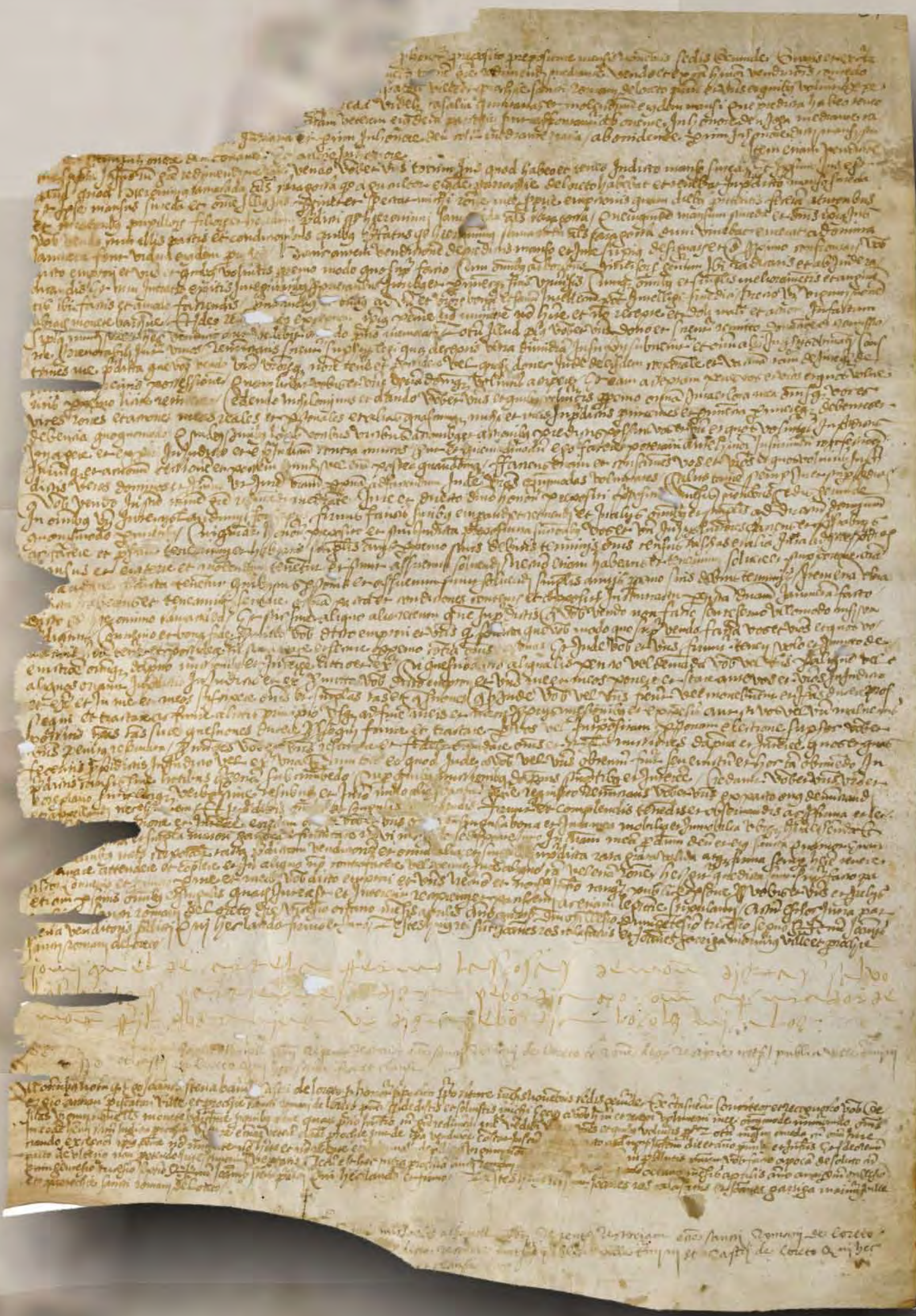
“[...] i les vint lliures i els dotze sous que [...] havíeu de lliurar al meu marit i poderdant i que aquest va bestreure i va pagar per vós, a més de les quaranta lliures esmentades abans, pel rescat de la persona del citat Guillem Arnau, que feia temps que es trobava captiu a la ciutat de Bona, de la terra dels sarrains [...].”

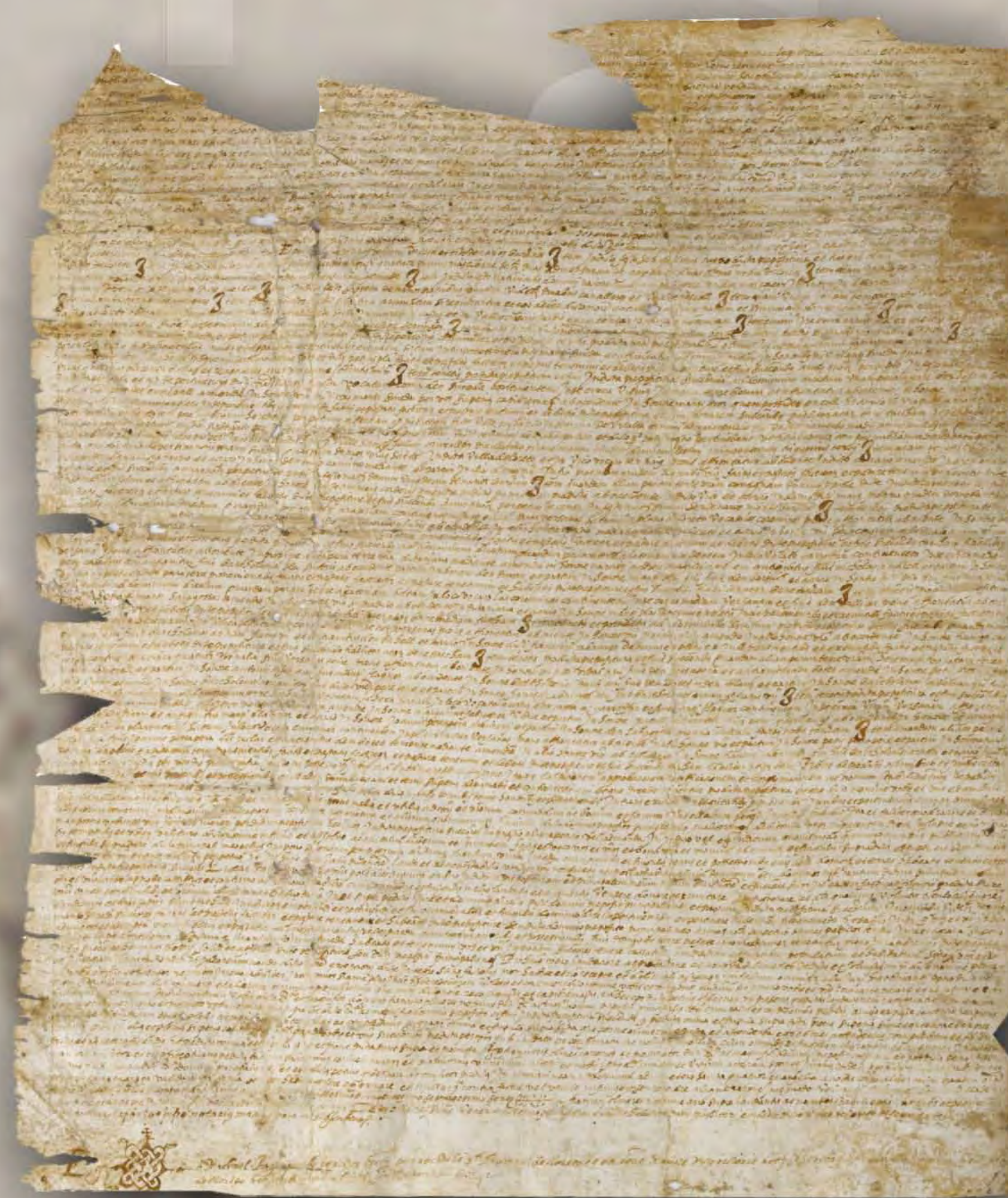
VASSALLS I SENYORS

L'aparició del mas Sureda a la història dels Gibernau-Raurell es va produir l'any 1537 arran de la compra del seu domini útil (o dret d'ús i aprofitament) per part del pescador Jordi Arnau II. L'adquisició de l'heretat, que havia estat de remença i mals usos, va suposar l'entrada del llinatge a la servitud de la pabordia del mes de Novembre de la seu de Girona, a la qual va pertànyer la jurisdicció del terme feudal de Lloret entre el segle XIV i principis del XIX.

D'aquesta manera, Jordi Arnau II i els seus van esdevenir homes i dones propis, solius i afocats de la pabordia, la qual cosa vol dir que van quedar sotmesos a la servitud personal del paborde, a qui havien de prestar homenatge, i quedaven obligats a residir a la possessió de manera continuada. També van haver d'assumir el pagament de 3 sous anuals pels sis mals usos als quals havia estat subjecte el mas, o de 60 sous en un sol lliurament per la seva redempció definitiva, segons establia la sentència arbitral de Guadalupe de 1486, així com les feixugues contribucions en diner, espècie i treball que es detallen en un precari que el paborde va concedir a Pere Gibernau, senyor útil de l'heretat, l'any 1576.

Venda del mas Sureda signada a Jordi Arnau II, pescador de Lloret, el 28 d'abril de 1537

Precari del mas Sureda atorgat el 23 de març de 1576 pel paborde de Novembre de la seu de Girona a Pere Gibernau. El precari és l'instrument amb què el senyor directe d'una heretat ratificava la possessió del seu domini útil a l'emfiteuta o detentor d'aquest domini.

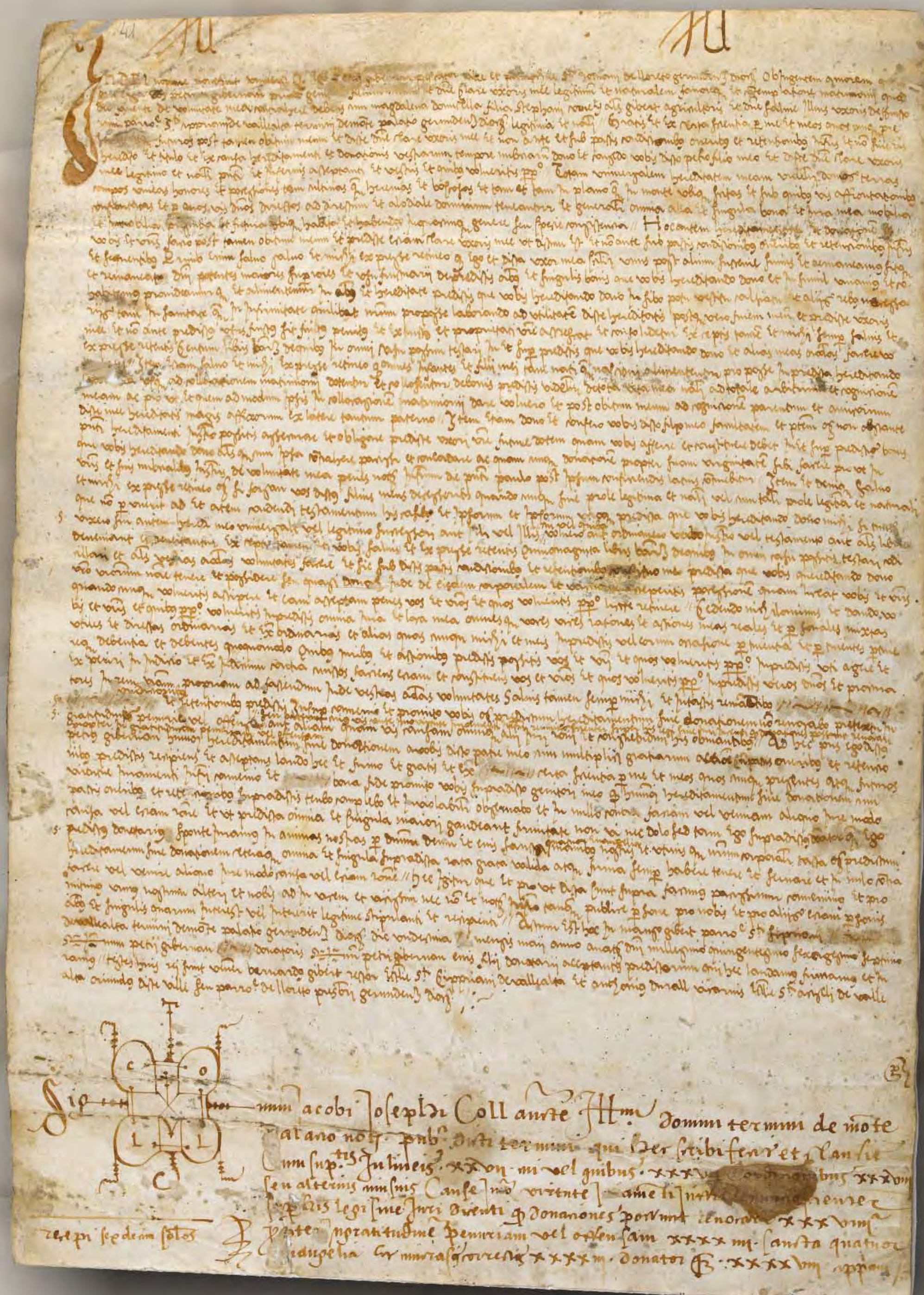
L'escriptura fa referència a la condició d'homes propis, solius i afocats dels senyors útils del mas Sureda i a les servituds i els censos que estaven obligats a pagar a la pabordia. A més de les prestacions militars i en treball i de les tasques que havien de satisfer per les collites obtingudes, els posseïdors del mas quedaven subjectes al pagament anual de 43 diners per conceptes diversos i de sis gallines, quatre punyeres de civada, dues mitgeres d'ordi, dos cercles de cup o tina i un feix d'herba.

PAGESOS, PESCADORS, SASTRES

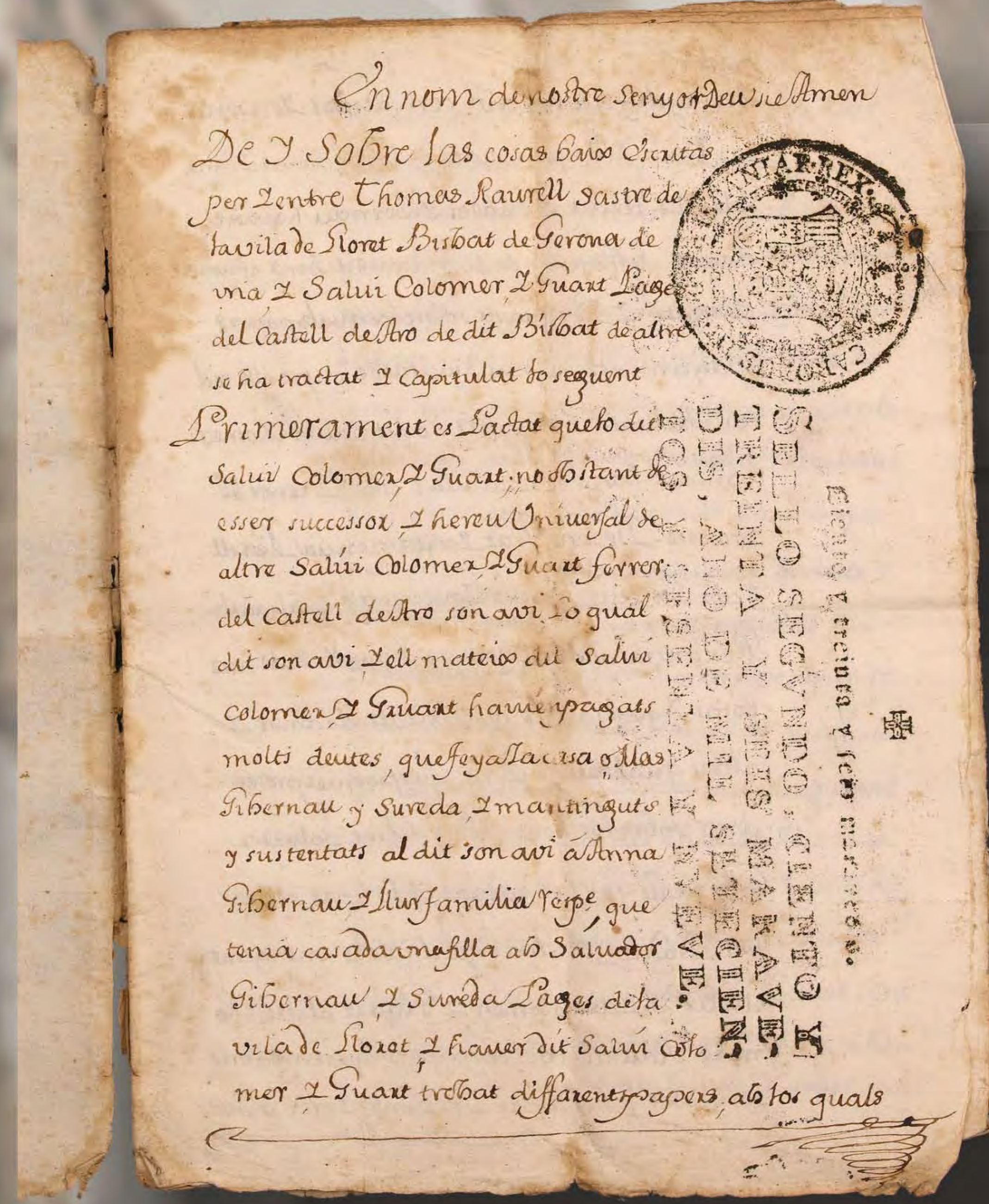
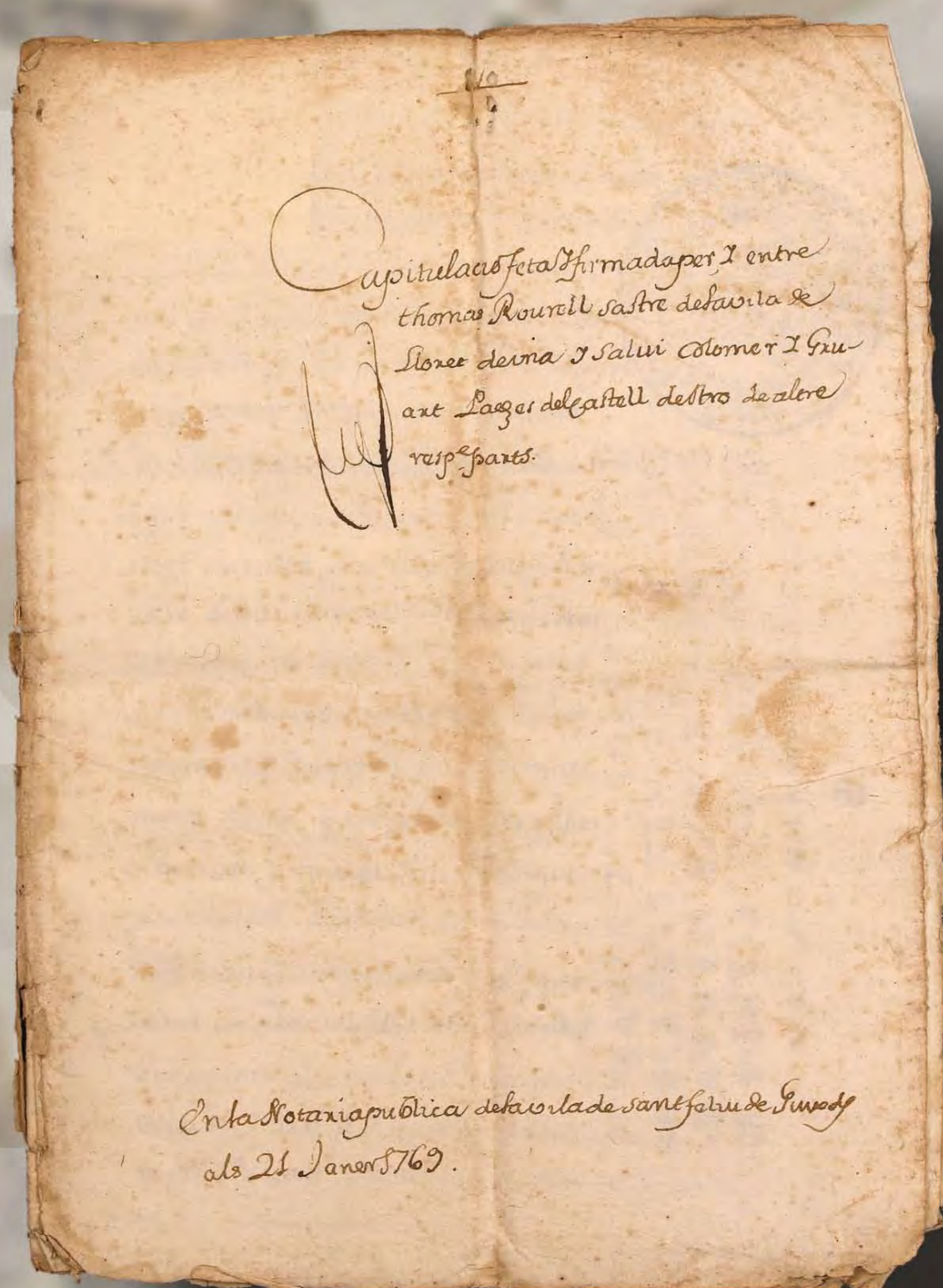
La institució de l'hereu universal va suposar la marginació dels fills segons en la transmissió del patrimoni a favor del primogènit baró. Els fills no-hereus (cabalers o fadristerns) solien percebre una llegítima consistent en diners i alguns béns mobles, proporcional al valor de l'herència. Tot i aquest intent d'evitar la fragmentació de les heretats, la venda de terres i altres possessions va ser sovint l'únic recurs de les famílies per poder reunir les sumes que havien de lliurar als seus fills en concepte de drets successoris.

Les llegítimes dels fills segons havien de garantir la seva subsistència després que abandonessin el mas familiar. Són freqüents els casos en què aquestes quantitats van permetre la unió matrimonial d'un cabaler amb una pubilla i la seva consegüent entrada en una nova explotació rural. En altres ocasions el cabaler adquiria terres que explotava de manera autònoma o una barca i ormejos de pesca. Per últim, abunden també els casos en què la llegítima va permetre a un fill segon l'aprenentatge d'un ofici artesanal i la posterior instal·lació d'un obrador.

Molts dels fadristerns del llinatge Gibernau-Raurell dels quals es coneix l'ofici es van dedicar a la pesca. La família també compta amb alguns sastres entre els seus membres.

Heretament signat l'11 de maig de 1567 per Pere Gibernau pare, pescador de la vila de Lloret, a favor del seu fill primogènit, també anomenat Pere. L'atorgament de l'acta es relaciona amb la proximitat de l'enllaç del jove amb Magdalena Cornell. En virtut d'aquest heretament, Pere Gibernau fill va rebre la totalitat de les cases i terres que posseïa el seu pare, amb les condicions que es detallen a l'escriptura.

Capitulació signada per Tomàs Raurell, sastre de la vila de Lloret, i per Salvi Colomer i Gruart, de Castell d'Aro, el 21 de gener de 1769. Fill d'un primer matrimoni del pagès Salvador Raurell, que abans de contreure núpcies amb la pubilla Anna Gibernau havia exercit l'ofici de sastre, Tomàs Raurell va dedicar-se també al primer ofici del pare.

UNA FINESTRA AL MÓN PRIVAT

Pocs documents ofereixen una possibilitat tan viva d'entrar a la privacitat dels homes i les dones dels temps passats com els inventaris de béns, que s'acostumaven a fer quan, després de la mort del propietari, quedaven fills menors sota la tutela d'una tercera persona. La descripció de les propietats que contenen aquests documents havia de permetre la seva correcta restitució un cop els menors assolissin la majoria d'edat.

Els dos inventaris conservats al fons Gruart Raurell daten de 1764 i 1766 i relacionen els béns de Marià Raurell i Gibernau, que va heretar el mas després de la mort de la seva mare, Anna Gibernau i Raurell, essent encara impúber. En aquests inventaris, el mas es mostra com una llar senzilla i ordenada que disposaria potser de dos pisos. A la planta baixa hi havia una entrada àmplia on es guardaven les eines del camp i una carreta, un celler amb quatre bótes de vi i una premsa i tres corts ocupades per unes quantes vaques i vedells, un cavall i quatre porcs d'engreix. Entre la resta d'estances, situades probablement en un segon replà, hi havia la cuina, que s'utilitzava també com a menjador, on, a més del parament necessari per preparar els àpats, hi havia una pastera per pastar pa, un trull per desfer oli, una taula, un escó, un banc i dues cadires. Hi havia, a més, una sala emprada també com a dormitori, una única cambra amb un llit i el graner, on s'emmagatzemaven dues gerres d'oli i cereals i llegums. La roba personal i de la llar era desada en caixes de fusta i cofres situats a la cambra i la sala. I una curiositat: les escriptures que avui formen el fons Gruart Raurell es guardaven en una coixinera que es trobava a la sala en el moment de la realització del primer inventari.

Inventari del mas Sureda realitzat el 5 de desembre de 1764

Imatge de la cuina de l'antic mas Raurell

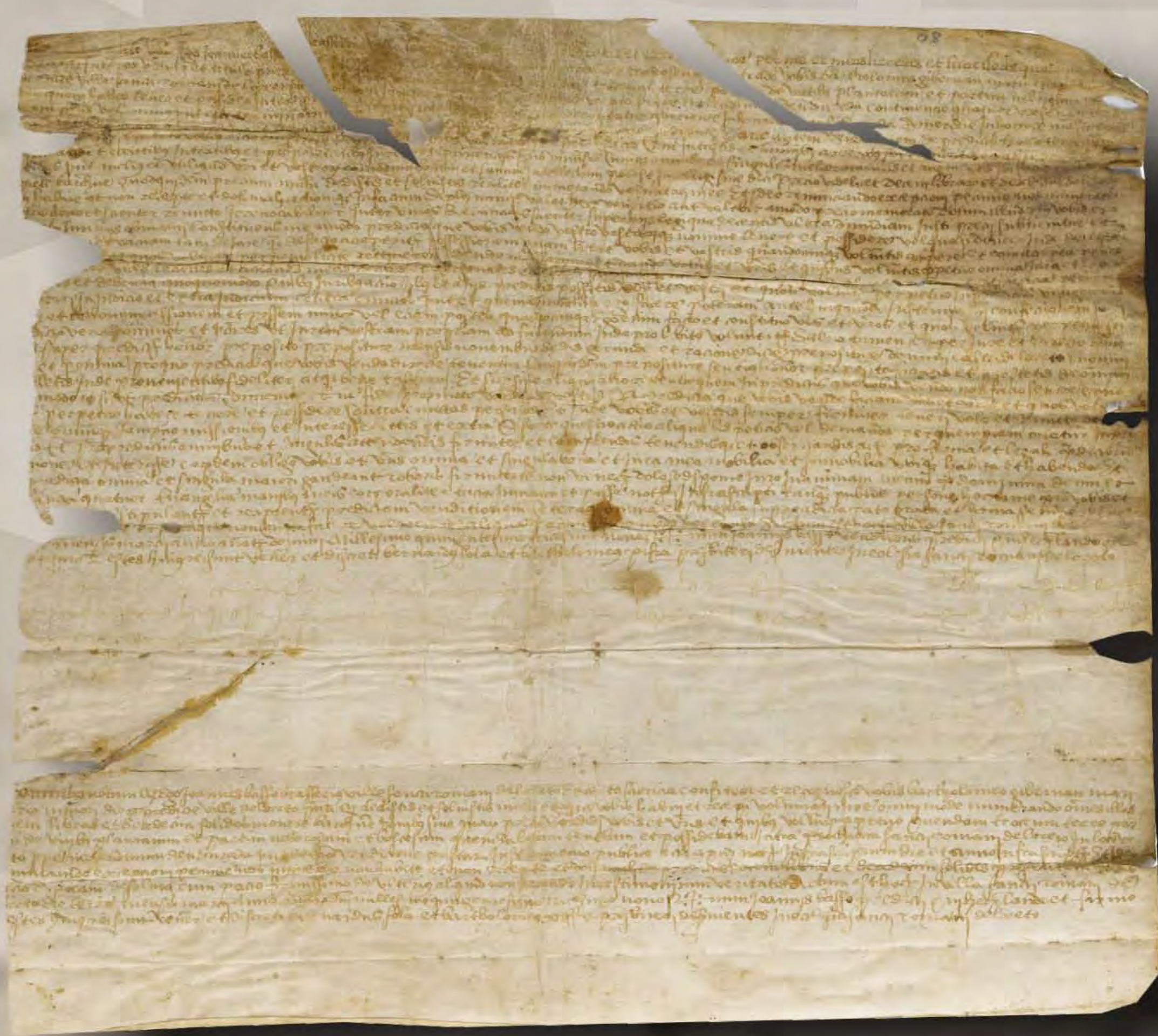

Celler de l'antic mas

QUAN ELS DEUTES OFEGUEN

L'adquisició de terres, a més de millorar les condicions de vida de les famílies, constituïa una de les eines de la seva promoció social i va ser, al costat del pagament de dots i llegítimes, la principal causa del seu endeutament. Els crèdits van esdevenir el mitjà més assequible per fer front al pagament del preu d'una possessió adquirida o dels drets hereditaris dels fills, i solien contractar-se sota la forma de violaris i censals. Aquestes dues modalitats de crèdit suposaven per als prestataris i, en el cas dels censals també per als seus descendents, l'obligació de satisfer una renda o pensió anual a canvi d'un capital rebut. L'entrega d'aquesta renda acostumava a coincidir amb les collites, la sega dels cereals o la verema, moments en què la venda dels productes agraris facilitava la disponibilitat de diner.

L'acumulació al llarg de generacions de crèdits no *lluïts* (no cancel·lats) va portar la família Gibernau-Raurell a una situació financera difícil a principis del segle XVIII, quan el patrimoni va arribar a sumar deutes per un valor aproximat de 450 lliures. Afortunadament, molts d'aquests crèdits van poder ser anul·lats entre els mesos de febrer i abril de 1734 gràcies a les 700 lliures que Feliu Llinars i Gibernau va aportar a la família en concepte de dot o aixovar arran de les seves núpcies amb la pubilla Anna Gibernau i Llinars, senyora útil del mas.

Venda de quatre vessanes de vinya i bosc signada el mes de març de 1539 a Bartomeu Gibernau menor, mariner de Lloret, per 10 lliures i 16 sous de moneda barcelonesa. Moltes operacions de compravenda de terres com aquesta es tancaven amb la creació de censals. El censal comportava l'obligació de pagar una pensió anual a perpetuïtat fins a la restitució íntegra, per part del deutor o dels seus hereus, del preu dels béns adquirits o del capital rebut en el moment de la formalització del crèdit.

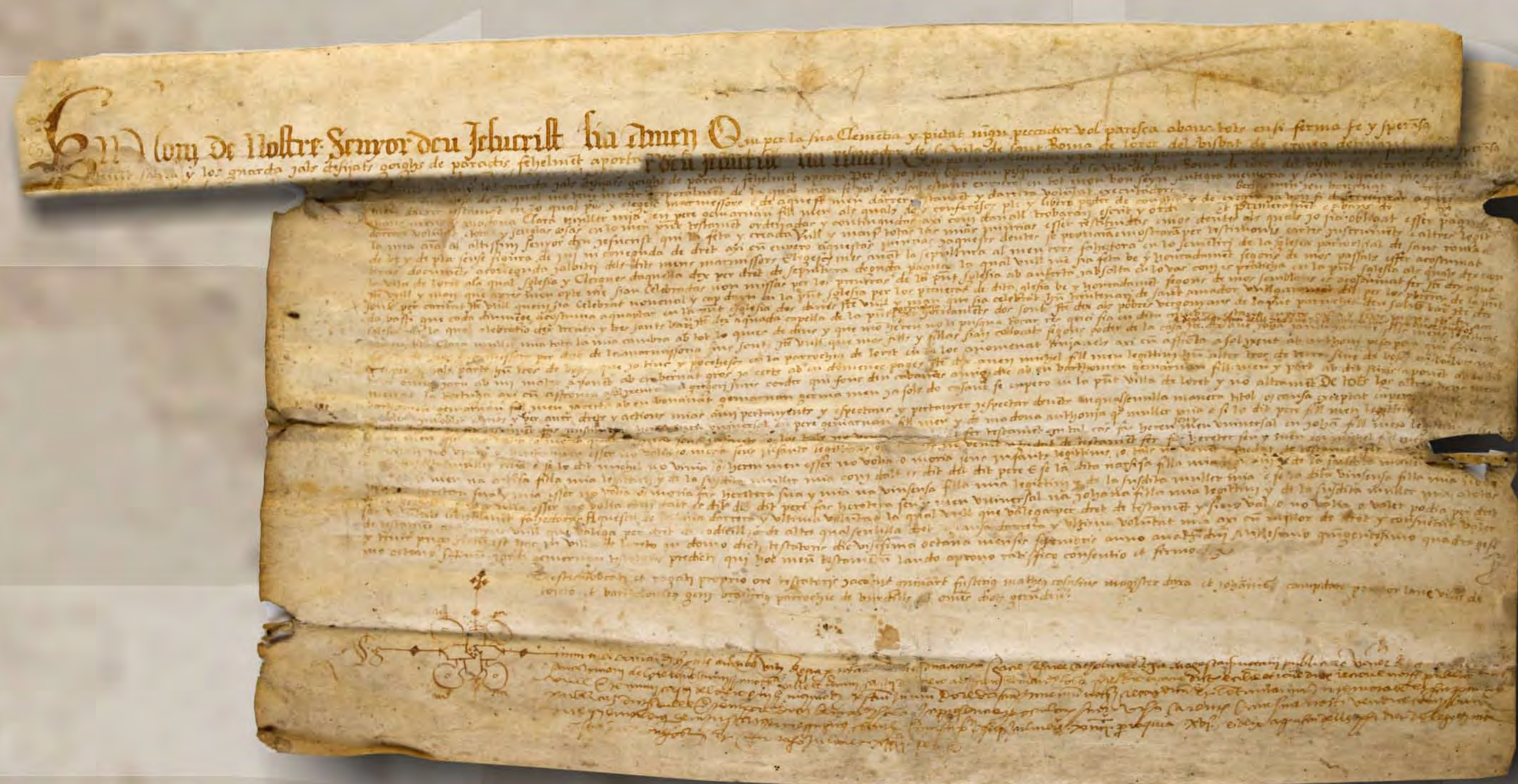
Lluïció o cancel·lació de dos censals atorgada per l'administrador de l'Hospital dels Pobres de Lloret a Feliu Llinars i Gibernau el 10 de febrer de 1734. El patrimoni Gibernau-Raurell estava gravat a principis del segle XVIII amb un mínim d'onze censals. Entre els creditors de la família s'hi trobaven, a més de l'Hospital dels Pobres de Lloret, l'església parroquial d'aquesta localitat i les de Blanes i Maçanet de la Selva.

MALALTIES, EPIDÈMIES I MORT, A L'ORDRE DEL DIA

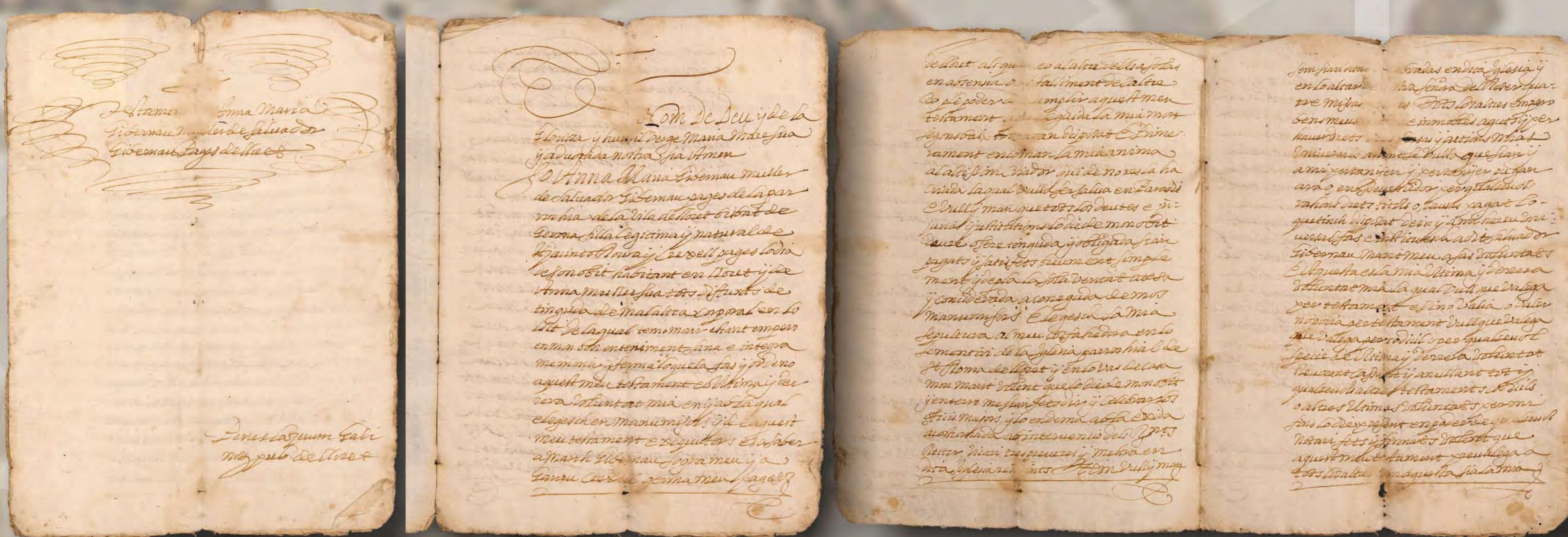
S'ha dit sovint que durant l'edat mitjana i l'antic règim la Mort era una veïna molt propera. L'elevada mortalitat, tant infantil com adulta, originada pels brots epidèmics, les crisis bèl·liques i alimentàries i les catàstrofes naturals feia que es deixés sentir amb contundència entre els vius. La por al moment de l'òbit i al més enllà i la necessitat de regular el traspàs de les propietats van fer que l'acte de testar fos molt freqüent.

A diferència del testament contemporani, el testament medieval i modern era un acte de profunda religiositat. Per aquest motiu, a més de les clàusules relacionades amb la transmissió del patrimoni, conté disposicions relatives a la sepultura del cadàver i a la celebració de sufragis per l'ànima, així com deixes pietoses i llegats a favor d'institucions eclesiàstiques i assistencials. Amb aquestes disposicions el testador o la testadora pretenia guanyar-se la clemència divina i assegurar-se l'entrada al paradís.

El fons documental de Joan Gruart conserva una quinzena de testaments datats entre els segles XV i XIX, que posen de manifest de forma exemplar la doble naturalesa, religiosa i econòmica, d'aquest tipus diplomàtic.

Testament del pescador Jordi Gibernau, atorgat el 28 de setembre de 1548, d'on destaquem la següent invocació: “En nom de nostre senyor Déu Jesucrist sia, amén, qui per la sua clemència y pietat ningú peccador vol paresca, abans tots en si ferma fe y speransa pretenint salva [sinó que salva tots aquells que tenen ferma fe i esperança en ell] y los guarda i als desijats goighs de paradís fehelment aporta.”

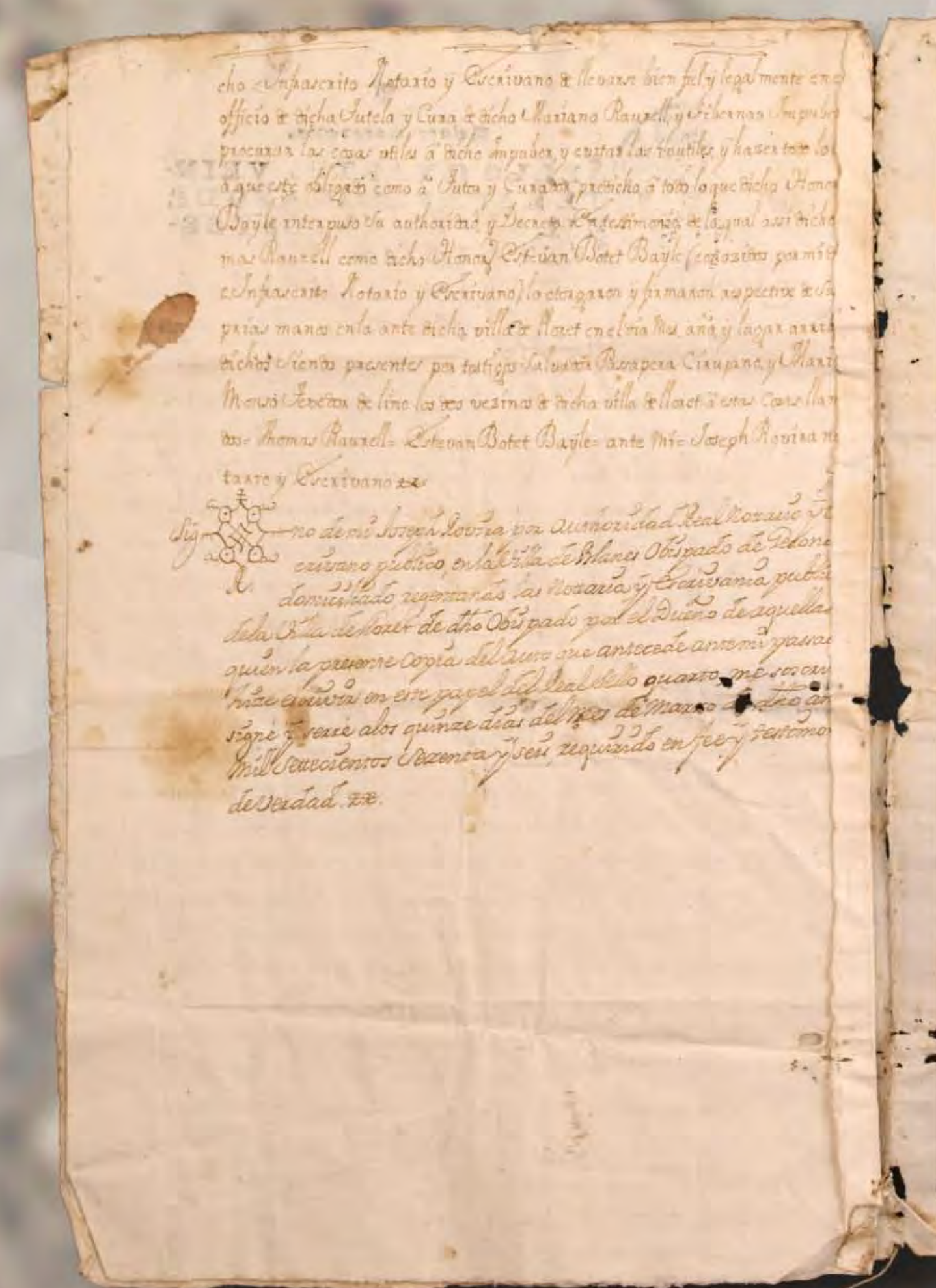
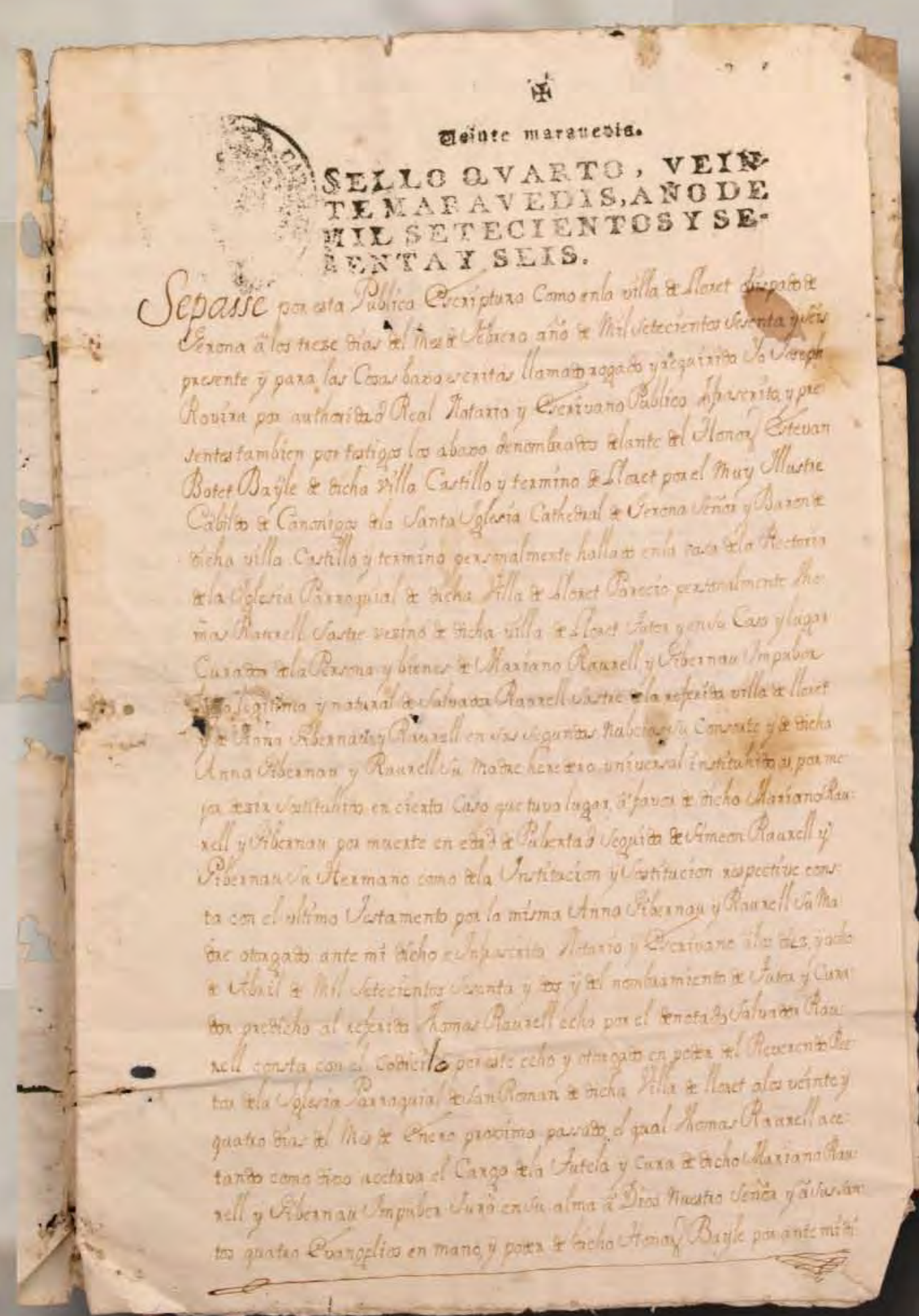

Testament d'Anna Maria Gibernau, datat el 6 de maig de 1672. Afectada per una greu malaltia, Anna Maria Gibernau va testar molt jove, només uns mesos després d'haver contret matrimoni amb l'hereu Salvador Gibernau (els nupcials d'ambdós s'havien signat el dia 16 del gener anterior), i va morir poc després. Abans que acabés l'any el jove vidu ja havia contractat noves núpcies amb Maria Cabanyes.

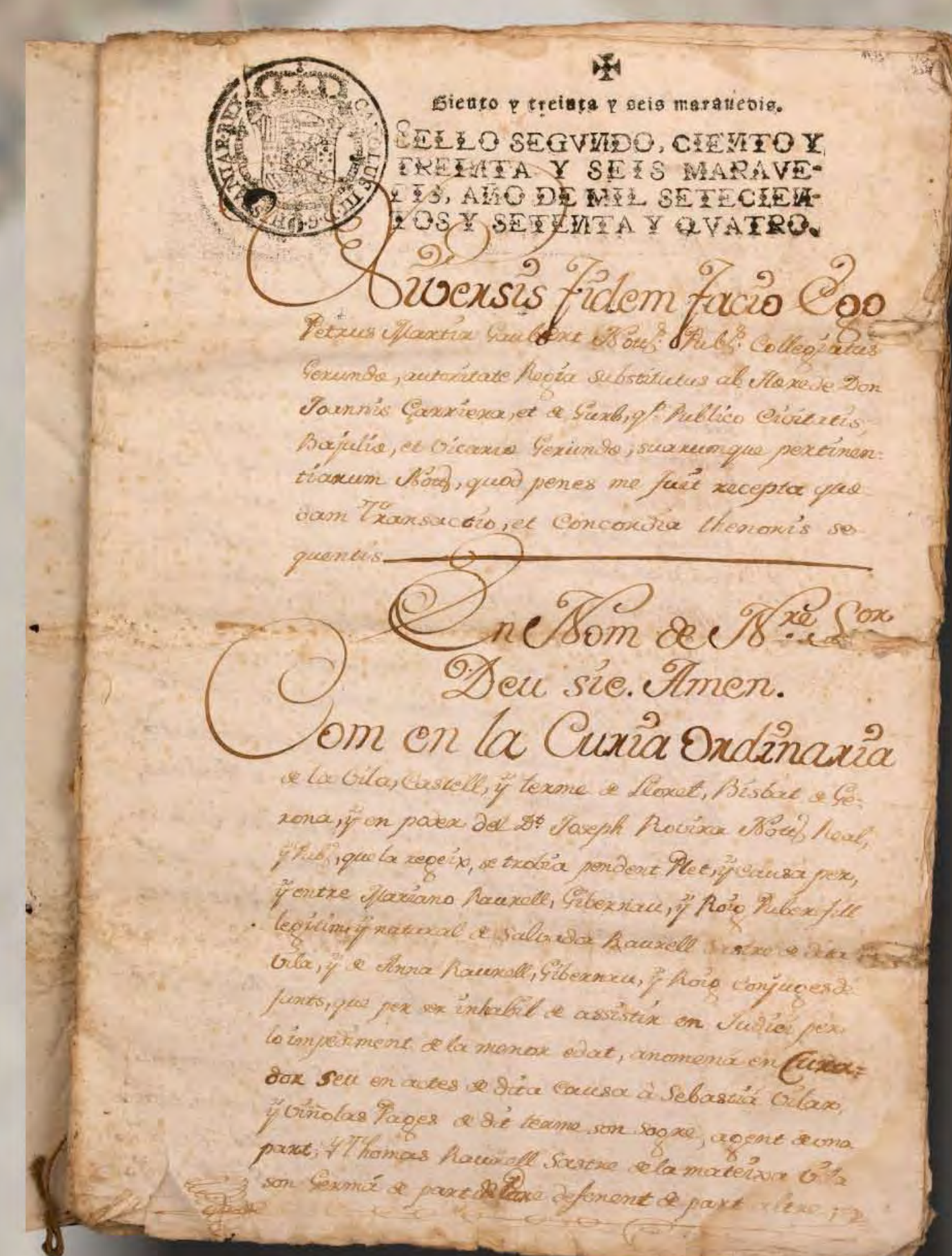
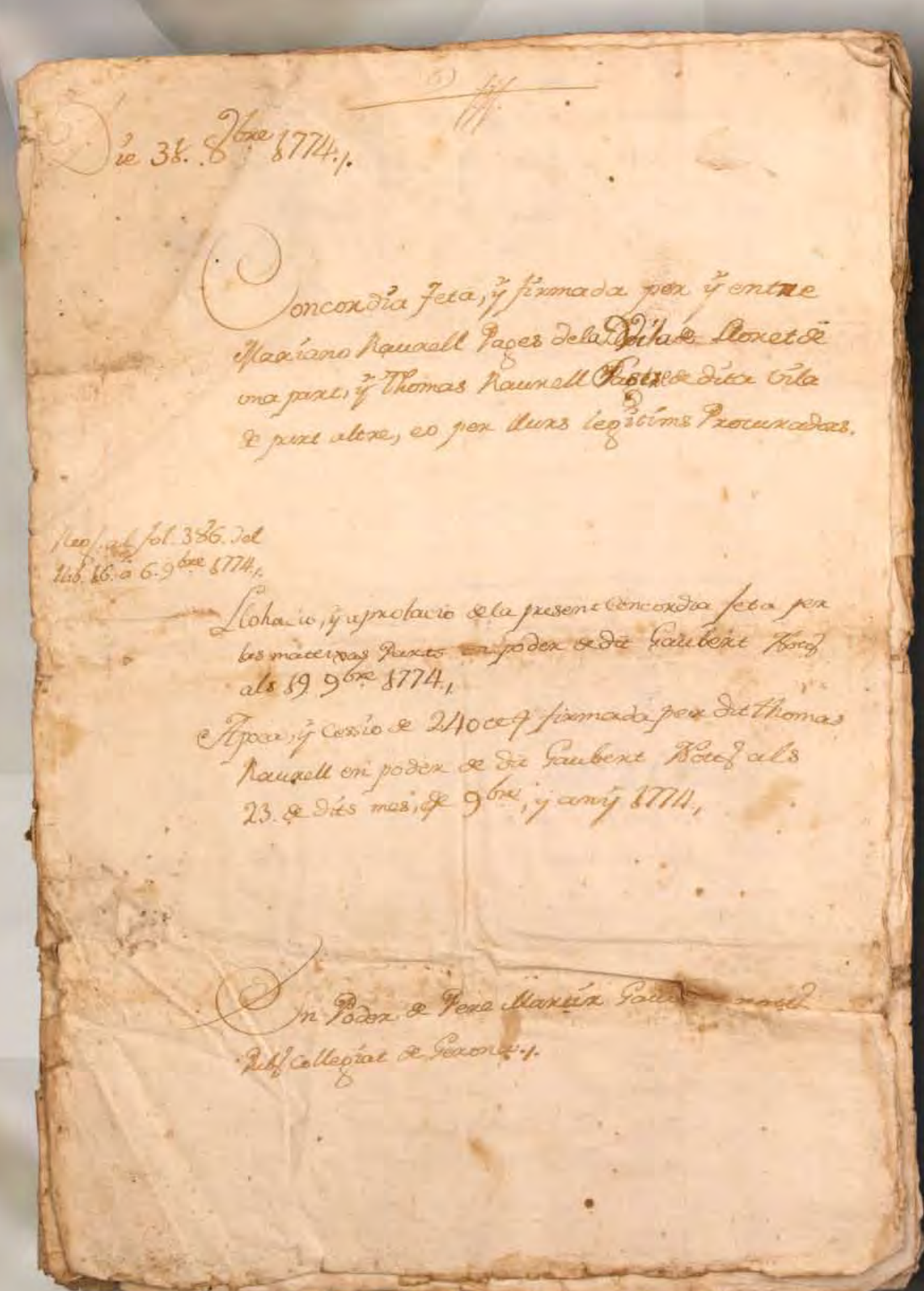
L'ATENCIÓ I L'ADMINISTRACIÓ DE LES PROPIETATS DELS ORFES

Moltes vegades, la mort prematura dels pares comportava la designació de tutors i curadors que s'encarregaven de la criança dels infants i de l'administració dels seus béns fins que assolien la majoria d'edat. Els progenitors més previsors nomenaven els tutors en els seus testaments, però quan aquesta circumstància no es donava, eren els jutges de les cùries o tribunals locals els responsables de la seva elecció.

Malgrat que es procurava garantir la correcta gestió d'aquests tutors amb juraments de lleialtat i inventaris de béns, la seva intervenció va despertar en molts casos la desconfiança dels propis menors o dels seus parents més propers. Les sospites d'administració inadequada o fraudulenta van originar molts plets, com el que va enfrontar al segle XVIII l'impúber Marià Raurell i Gibernau, hereu del mas Sureda, i Tomàs Raurell, el seu germà per part de pare, que es va fer càrrec de la tutela. Argumentant incapacitat de l'hereu per a la gestió dels seus béns, es va negar a retornar-li el seu patrimoni quan aquest va sol·licitar-ho essent encara menor d'edat (comptava aleshores setze anys), però havent contret ja matrimoni. Davant la resistència del germanastre, Marià Raurell va reclamar-li judicialment la restitució de les seves possessions al·legant la seva mala administració i que els aliments que li proporcionava resultaven insuficients. Finalment, el litigi es va resoldre de manera amistosa a través d'una concòrdia.

Jurament prestat el mes de febrer de 1766 per Tomàs Raurell, sastre de la vila de Lloret, en relació amb la tutoria del seu germanastre Marià Raurell i Gibernau. A la rectoria de l'església parroquial de Lloret i en presència del batlle de la vila i de dos testimonis, Tomàs Raurell jura davant Déu que exercirà lleialment les responsabilitats de la tutela del seu germà.

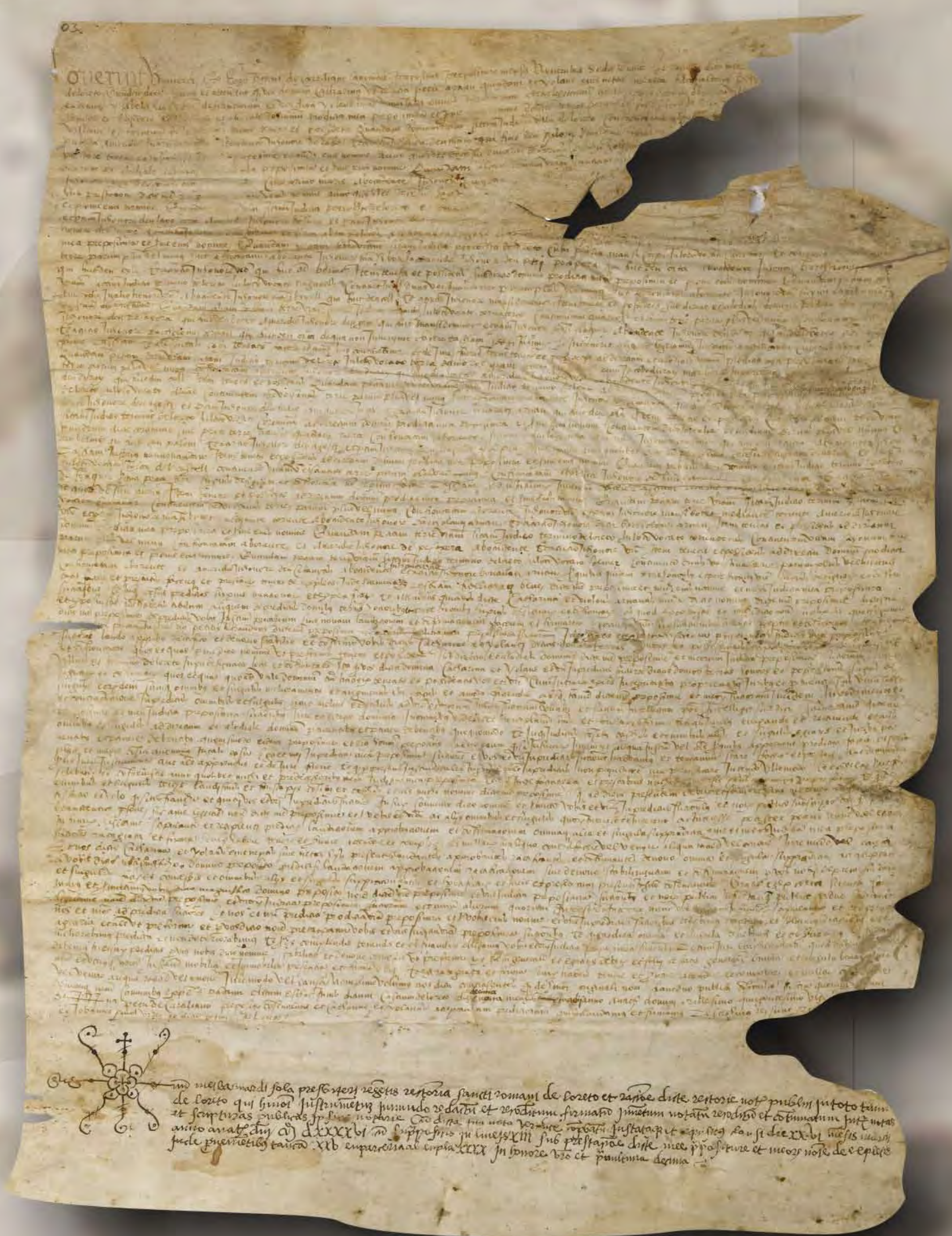

Concòrdia signada per Marià Raurell i Gibernau i per Tomàs Raurell, el seu tutor i germà per part de pare, el 31 d'octubre de 1774. Considerant les elevades costes del plet que els enfrontava per l'administració dels béns del primer i les rancúnies que se'n derivaven, els germans Marià i Tomàs Raurell van decidir resoldre les seves diferències per la via del pacte amb aquesta concòrdia, en virtut de la qual Tomàs va obtenir una compensació econòmica pels seus drets sobre el patrimoni Gibernau i l'hereu del mas la totalitat de les seves propietats.

LA DOCUMENTACIÓ FAMILIAR, UN MIRALL DE LA HISTÒRIA LOCAL

Més enllà de les possibilitats que els fons patrimonials ofereixen per a l'elaboració d'històries familiars, cal remarcar també la seva importància per a l'anàlisi de la història local en els seus aspectes especialment econòmics i socials. Aquests fons són de gran utilitat per a l'estudi, per exemple, del creixement de les viles, els impostos municipals i senyorials, els conreus, la distribució al territori d'infraestructures agràries com els molins, les tècniques de pesca i el preu de l'habitatge, els productes de primera necessitat (aliments i roba), els animals destinats a les tasques agràries o les barques i carretes. I el seu valor no es limita a la història econòmica i social, sinó que, en reflectir altres aspectes de la vida quotidiana, com les relacions familiars, la religiositat privada, la concepció de la mort, la llengua popular i l'antroponímia i la toponímia històriques, són també una eina privilegiada de disciplines tan diverses com l'antropologia o la història de les mentalitats o la llengua.

Els documents del fons de Joan Gruart Raurell han permès recuperar, entre moltes altres informacions d'interès per a l'estudi de la història de Lloret, alguns noms d'heretats i paratges perduts en el transcurs dels segles, com els dels masos Corpí, Covener i Viurevol, el pla de les Coromines i els llocs de Truganelles, Garrofar, Torre de Moros, Solines o Ciuronar, entre d'altres.

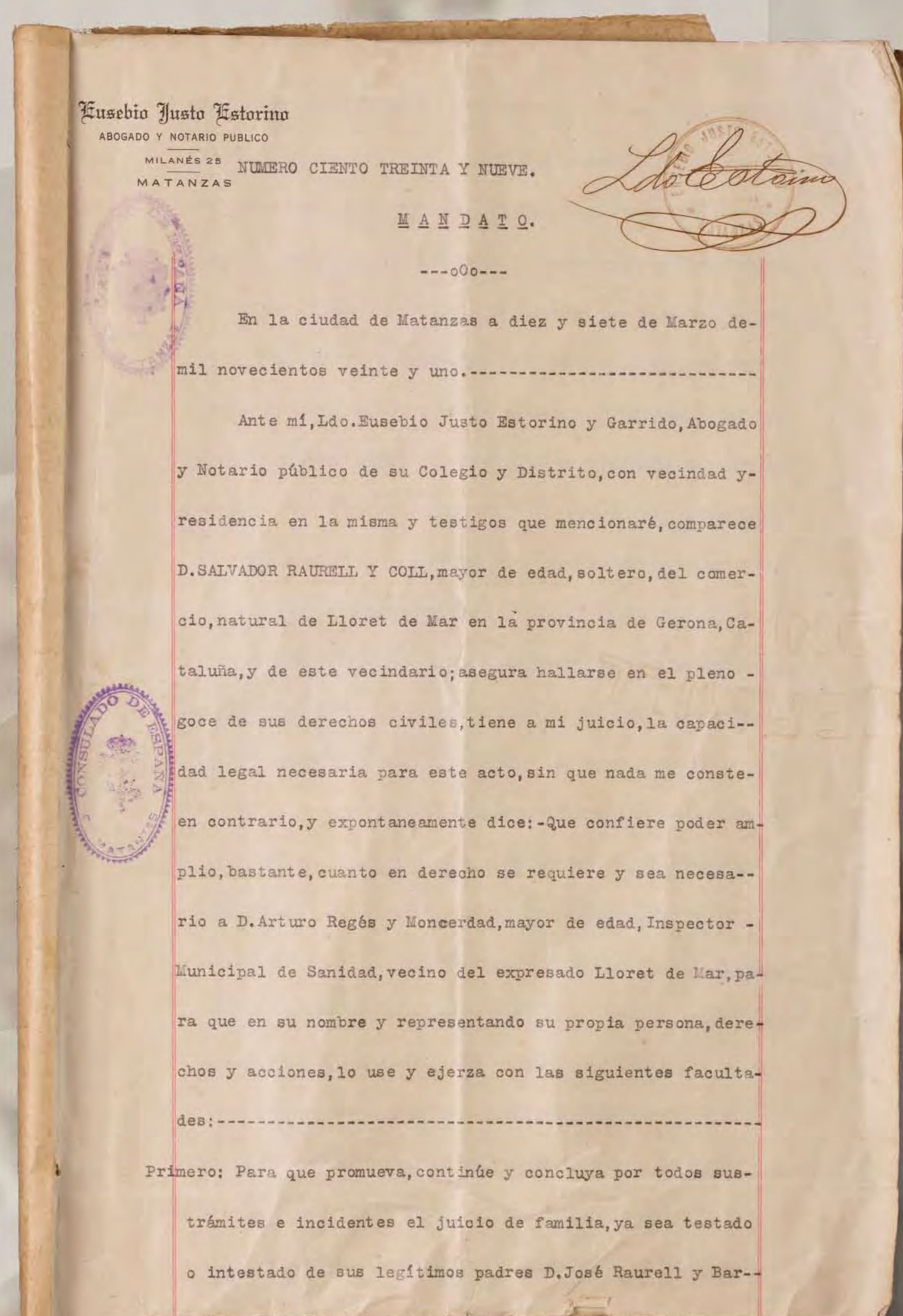
Precari concedit l'any 1525 pel paborde de Novembre de la seu de Girona a Caterina Arnau i la seva néta Iolant Arnau. Els dos precaris conservats al fons documental Joan Gruart recullen moltes denominacions de masos i topònims del terme de Lloret que estaven en ús al segle XVI. En alguns casos, les referències presents en aquests documents suposen la primera notícia coneguda de l'existència d'aquests noms en temps passats.

Mapa del terme de Lloret del segle XVIII conservat a l'Arxiu Capítular de Girona. S'hi mostra la localització d'alguns dels masos existents al municipi a finals de l'edat mitjana i en època moderna, com el mas Joga, el mas Saragossa i, com no, el mas Sureda. No hi són representades, en canvi, algunes heretats que s'han pogut documentar gràcies a les escriptures de la família Gibernau-Raurell.

DEIXAR LA TERRA: EL SOMNI DE LES AMÈRIQUES

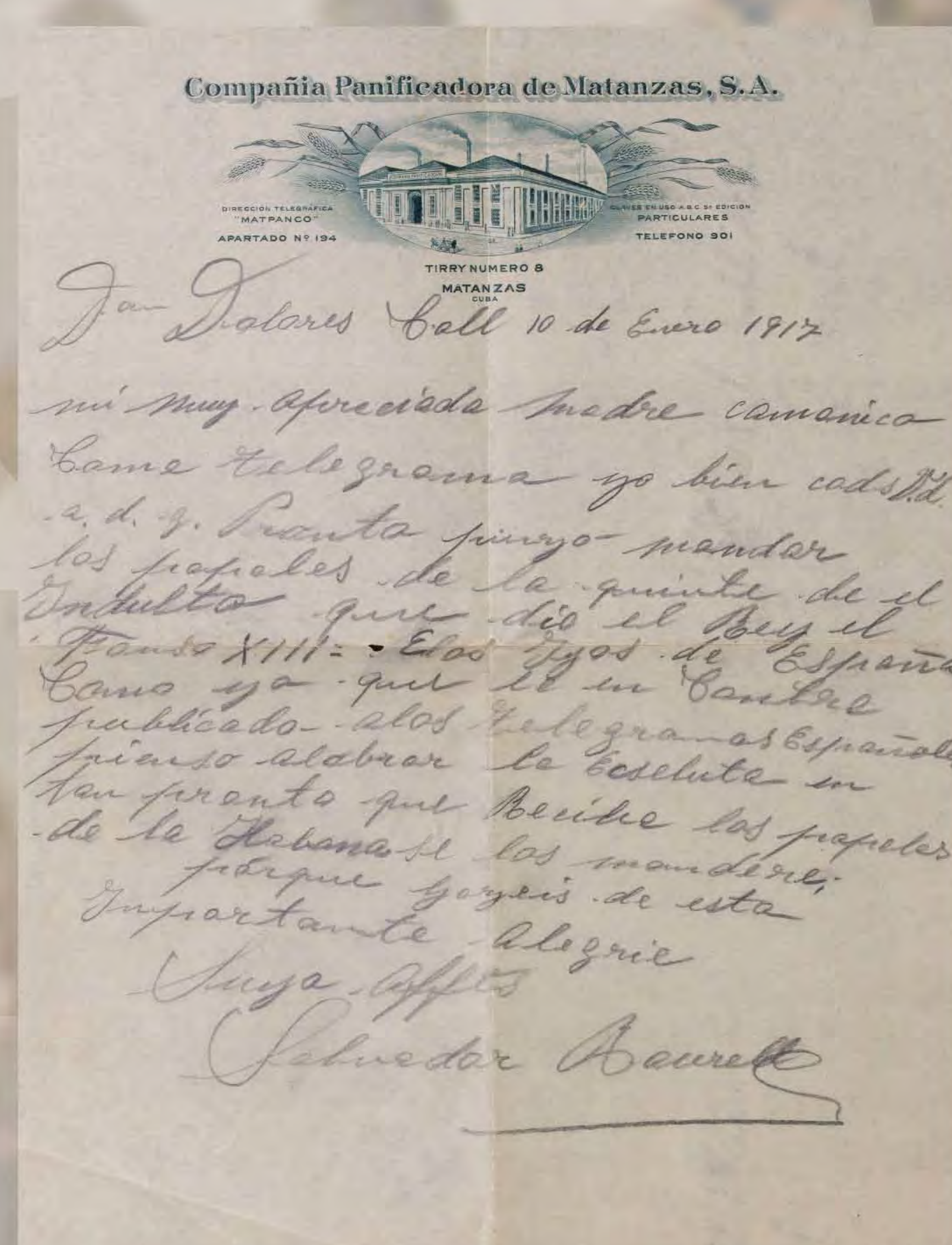
L'escriptura notarial més moderna del fons Joan Gruart, i l'única mecanografiada de tot el conjunt, és una acta de poders que va signar el 17 de març de 1921 a la ciutat cubana de Matanzas Salvador Raurell i Coll, de professió comerciant. Com tants altres fills de la vila que a finals del segle XIX van emprendre l'aventura americana ofegats per la crisi provocada per la propagació de la fil·loxera, Salvador Raurell va emigrar a Cuba amb la intenció de fer-hi fortuna. Establert a la ciutat de Matanzas, on va treballar en el negoci de l'elaboració i la venda de pa, l'emigrat Raurell va mantenir una fluida correspondència amb la seva mare, Dolors Coll, i amb els seus germans durant les tres primeres dècades del segle XX. A partir de 1935 es trenca el vincle epistolar que unia la família amb Salvador, que, a diferència d'altres convilatans que retornaren rics a la localitat d'origen, no va poder tornar mai a Lloret perquè va morir en un accident.

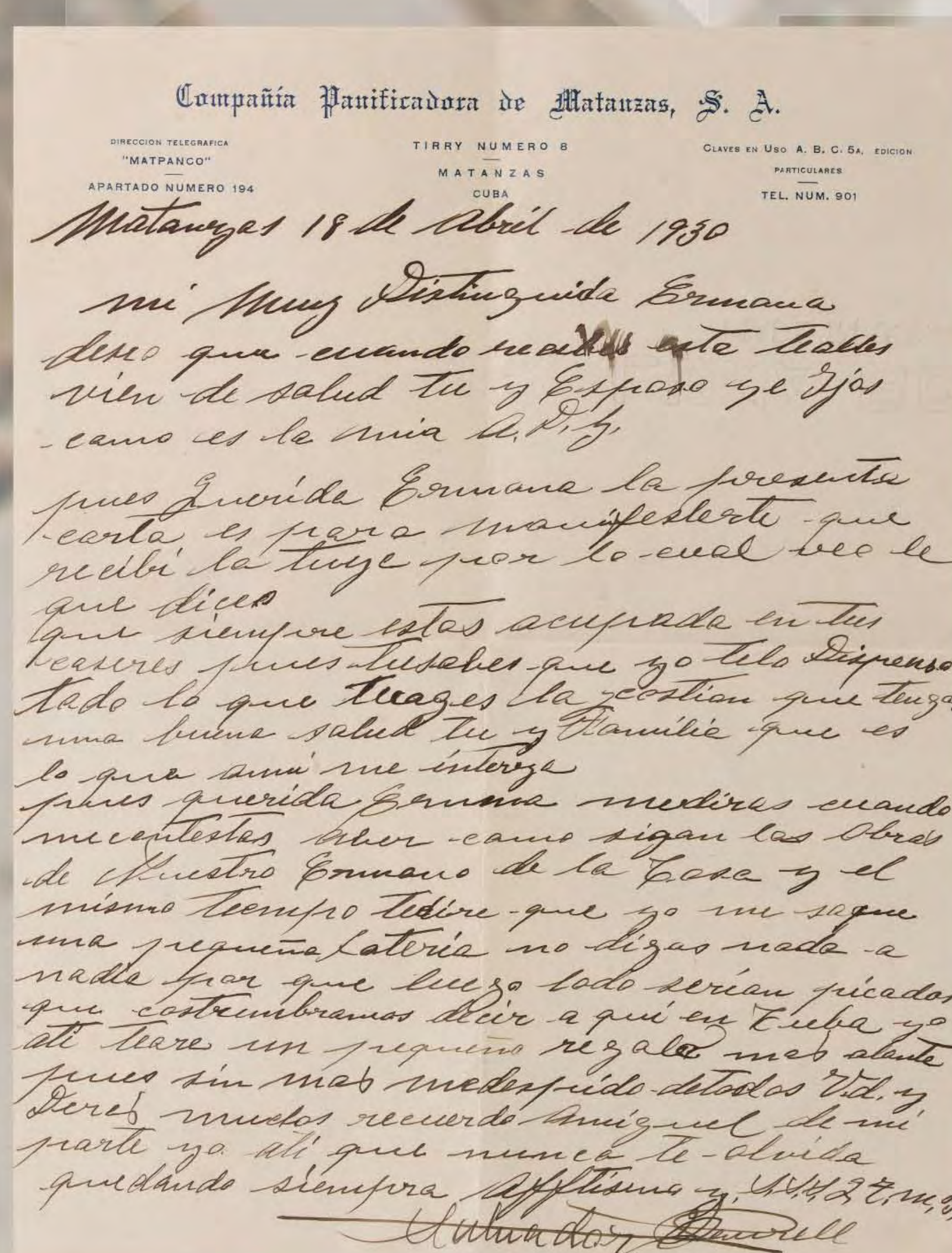
L'any 1921 Salvador Raurell atorga poders des de la ciutat cubana de Matanzas perquè el lloretenc Artur Regés el representi en els judicis que se seguien pel repartiment de l'herència del seus pares, Josep Raurell i Barceló i Dolors Coll i Duran.

Fotografia de
Savador Raurell i Coll

Lletra de Salvador Raurell a la seva mare, Dolors Coll, enviada des de Matanzas el 10 de gener de 1917

Carta enviada per Salvador Raurell a la seva germana Francesca l'any 1930

ELS DARRERS CENT ANYS DEL MAS RAURELL

Com a tot el país, el segle XX ha portat el mas Raurell i el seu entorn a experimentar els canvis més profunds de la seva història. Per una banda, arran de la mort accidentada de l'“americano” Salvador Raurell, la propietat fou dividida entre els dos germans que quedaren, en Francesc i la Francesca, i això comportà la partició del mas original i el seu consegüent engrandiment i reforma en haver d'hostatjar, a partir d'aleshores, dues famílies en comptes d'una.

Per altra banda, els conreus tradicionals de vinya i cereals del mas foren en bona part substituïts per conreus de regadiu, la qual cosa va contribuir a canviar-ne l'entorn immediat tant o més que la construcció de la nova carretera de Lloret a Vidreres, les restauracions de l'ermita de les Alegries i l'abandonament de moltes àrees de conreu més llunyanes a favor del bosc o de l'avenç de les zones urbanitzades. Enmig d'aquests grans canvis, el segle XXI ha arribat, també, al mas Raurell.

El mas Raurell i el seu entorn l'any 1914

El mas Raurell i el seu entorn l'any 2008

Organitza:

**AJUNTAMENT DE LLORET DE MAR -
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL**

Ajuntament de
Lloret de Mar
Servei d'Arxiu Municipal

Projecte inicial:

SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL

Coordinació:

JANUS, S.L.

Guió i textos:

SILVIA MANCEBO I GARCIA, JOAN LLINÀS I POL

Procedència de les fotografies:

**AJUNTAMENT DE LLORET DE MAR -
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL**

Ajuntament de
Lloret de Mar
Servei d'Arxiu Municipal

6X6 FOTOGRAFIA

LLUÍS RIERA

Agraïments:

GERMANS GRUART RAURELL I FAMILIA.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DE LES ALEGRIES.

6X6 FOTOGRAFIA.

Disseny i muntatge:

ACCIÓ ERRECE I SAFE, S.L.

